

Vasaman tuulivoimahanke, Ylivieska

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenetelmästä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

Vasaman tuulivoimahanke, Ylivieska

Hankkeesta vastaava: Semecon Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Semecon Oy suunnittelee Vasaman tuulipuiston rakentamista Ylivieskan kaupungin pohjoisosaan Nivalan kunnan ja Haapaveden kunnanrajojen läheisyyteen. Tuulivoimahankealue sijaitsee noin 18 km Ylivieskan keskustasta koilliseen, noin 11 km Nivalan keskustasta pohjoiseen ja noin 18 km Haapaveden keskustasta lounaaseen. Tuulivoimahankealue käsittää yhteisen alueen, jonka pinta-ala on noin 1 436 ha.

Arvioitavat vaihtoehdot

VE 0

Hanketta ei toteuteta, tuulipuistoa ei rakenneta ja vastaava sähkömäärä tuotetaan muilla keinoilla.

VE1

Tuulivoimala-alueelle sijoitetaan enintään 18 voimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 6–10 MW.

VE2

Tuulivoimala-alueelle sijoitetaan enintään 12 voimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 6–10 MW.

Sähkönsiirto

Tuulipuisto liitetään sähköverkkoon Fingridin Uusnivalan sähköasemaan 35–110 kV maakaapelilla noin 9 kilometrin päässä hankealueen eteläpuolella. Sähkönsiirto toteutetaan maakaapelireittiä, nykyisen ilmajohtoalueen vieressä sen länsipuolella. Kaapelireitti kaivetaan noin metrin syvyydelle maahan ja kaapelireitti kulkee 25–30 metrin päässä olemassa olevan voimajohtolinjan keskilinjan länsipuolella.

ASIAN VIREILLETULO

Semecon Oy on 13.5.2022 saattanut vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) toimittamalla Pohjois-Pohjanmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukseen (jäljempänä ELY-keskus) Vasaman tuulivoimahanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointisuunnitelman (jäljempänä arviointisuunnitelma) Ylivieskan kaupungin puolesta. Arviointisuunnitelma oli nähtävillä 18.5. - 18.7.2022 ja yhteysviranomaisen antoi siitä lausuntonsa 16.8.2022.

Semecon Oy toimitti 23.5.2023 Ylivieskan kaupungin puolesta yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

Vasaman tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) toteutetaan kaavamenettelyn yhteydessä YVA-lain (252/2017) mahdollistamana yhteismenettelynä (YVA-laki 5 §).

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 7e perusteella.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteismenettelyssä kaavoitusviranomaisen vastaa menettelyyn liittyvästä kuulemisesta ja tiedottamisesta.

Ylivieskan kaupunki tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella

kuulutuksella 24.5. - 14.7.2023. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla

www.ymparisto.fi/vasamantuulivoimaYVA

Hanke on kuulutettu Ylivieskassa, Nivalassa ja Haapavedellä kuntien julkisilla sähköisillä ilmoitustauluilla (verkkosivuilla). Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu lehti-ilmoituksilla seuraavissa lehdissä: Kalajaska, Kaleva, Nivala sekä Keskipohjanmaa.

Nähtävilläolosta on kuulutettu myös kirjeitse hankealueen maanomistajille.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua paperimuodossa kuulemisaikana Ylivieskan kaupungintalolla ja pääkirjastossa, Nivalan kaupungintalolla, Haapaveden kirjastossa sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa.

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 6.6.2023 Ylivieskan kaupungintalolla (Kyöstintie 4, 84100 Ylivieska) sekä etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 11 henkilöä ja mukana etäyhteydellä 5 kuulijaa. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. susireviirin huomioiminen, purkutakuut, ulkomaalaiset työntekijät, yhteisvaikutukset Vasama 2-hankkeen kanssa, meluvaikutukset, voimaloiden kierrätysaste, hiilidioksidipäästöt ja voimaloiden sijoittaminen sinne, missä sähköä kulutetaan.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Ylivieskan kaupunki pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta, keskeisiltä viranomaisilta ja muilta asianomaisilta tahoilta, joita asia todennäköisesti koskee. Ylivieskan kaupunki toimitti annetut lausunnot ja mielipiteet edelleen yhteysviranomaiselle.

Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle yhteensä 18 lausuntoa ja mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/vasamantuulivoimaYVA. Verkkosivuilla julkaistuja lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista ja mielipiteistä

Cinia Oy:llä ei ole tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja suunnittelualueella. Huomioitavaa on, että toteutuessaan tuulivoimapuisto haittaa, ja jopa estää, radiotietä käyttävien viestiyhteyksien rakentamista.

29.9.2023

Digita Oy toteaa, että vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Digitan mukaan tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon. Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.

Digita korostaa, että antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi on erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä.

Digita toteaa, että Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Elenia Verkko Oyj:llä ei ole huomautettavaa.

Fingrid Oy toteaa, että tuulivoima-alueella sijaitsevat Fingridin 400 kV voimajohdot Pikkarala-Alajärvi ja Pyhänselkä-Alajärvi. Fingridillä ei ole kommentoivaa kaavaluonnoksesta tai YVA-selostuksesta. Tässä lausunnossa ei kuitenkaan oteta kantaa sähkötekniisiin asioihin ja voimajohtojen yhteensovittamisen tarpeisiin.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Haapaveden kaupunginhallituksella ei ole huomautettavaa lausuntopyyntöön.

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Luonnonvarakeskus Luke toteaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa. Yhden vuoden aineisto on siten altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle. Luke suosittelee tornien maalaamista tummiksi mahdollisten vaikutusten lieventämiseksi. Lisäksi on syytä ajoittaa rakentamistoimet liisäntymisajan ulkopuolelle. Selostuksessa hankkeen vaikutukset riistaeläimille arvioidaan vähäisiksi. Lisäksi arvioidaan lajien sopeutuvan tuulivoimaan rakennusvaiheen jälkeen. Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. Vaikutusten mitta saattaakin siten poiketa tästä selostuksessa annetusta arviosta, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat arvioitua merkittävämmäksi.

Nivalan kaupunginhallitus toteaa, että koska tuulivoimaloiden vaikutukset ulottuvat Nivalan puolelle, tulee tehdä sopimukset niiden kiinteistöjen kanssa, joihin

29.9.2023

ulottuu tuulivoimaloiden kiinteistöjen käyttöä rajoittavia vaikutuksia. Ympäristönvaikutusten arviointiselostuksesta ei ole huomauttamista.

Lisäksi kaupunginhallitus muistuttaa kuulemistilaisuudessa annetusta evästyksestä, jonka mukaan esitetään toimijan harkittavaksi, että Nivalan rajan läheisyydessä olevat voimalat jätetään toteuttamatta siten, että rajausta tehdään ensisijaisesti olemassa olevan sähkölinjan mukaisesti. Perusteluina kuntarajan läheisyydessä oleva asutus, alueen luontoarvot kuten luonnontilaiset suot (Linttiräme, Rahkanneva, Teerineva) sekä kulttuurihistorialliset alueet kuten Kaksostenhauta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto tuo esiin, että Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoima-
maakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Kaavaluonnoksen ja YVA-selostuksen raporteissa on huomioitu, ettei Vasaman tuulivoimapuiston hankealuetta ole osoitettu voimassa olevissa 1. ja 3. vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena (tv-1). Kaavan valmisteluasiakirjoissa on esitetty hyvin hankealueelle ja sen läheisyyteen osoitetut maakuntakaavamerkinnot. Teknisenä huomiona mainittakoon, että hankealue sijoittuu alueen erityisominaisuutta osoittavan mineraalivaranto-merkinnän alueelle (ekv).

Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Vasaman tuulivoimapuiston hankealue on suurimmaksi osin tunnistettu tuulivoimapotentialiseksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa Vasaman alue on osoitettu uutena potentiaalisena tuulivoimaloiden alueena (tv-3, 543 Hirvineva). Vasaman tuulivoimapuiston hankealueen itäosassa sijaitsevat maastotietokannan mukaiset kaksi lomarakennusta ovat puskuroineet TUULI-hankkeen sijainninhjausmallissa muodostuneen tuulivoimapotentialisen alueen rajausta ja edelleen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa osoitetun tv-3 543 -alueen rajausta pienemmäksi. Kyseisillä rakennuksilla ei kuitenkaan ole rakennuslupia, joten tv-alueen täsmentäminen näiden rakennusten osalta huomioidaan maakuntakaavan ehdotusvaiheessa.

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute otetaan huomioon, kun maakuntakaava-aineistoa työstetään edelleen kohti maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 13 §) mukaista viranomaislausuntokierrosta (viranomaiset, kunnat). Vaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on ehdotusvaiheessa laadittu ja hyväksytty maakotkaselvitys ja maisemaselvitys, jotka tuovat osaltaan taustatietoa maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointiin. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa toteutetaan vielä yleispiirteinen Natura-alueita koskeva selvitys, jossa tarkastellaan Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueille tuulivoimarakentamisesta kohdistuvia vaikutuksia ja Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa. Vasaman tuulivoimapuiston osalta tämä tarkoittaa sitä, että aluetta tarkastellaan uudelleen kaiken saadun palautteen ja selvitystiedon pohjalta ennen viranomaiskuulemiskierrosta. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavoituksen ehdotusvaiheessa laaditut selvitykset on huomioitava Vasaman kaavoitusmenettelyssä ja jatkosuunnittelussa.

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta ei voida hyväksyä ennen kuin alue on maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tv-alueena. Vireillä oleva energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan etenemisaikataulu on syytä

29.9.2023

päivittää YVA- ja kaavamenettelyjen asiakirjoihin sekä huomioida ja yhteensovittaa Vasaman hankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyn aikatauluihin.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että hankkeen sähkönsiirto voidaan toteuttaa maakaapeleilla nykyisen johtokäytävään viereen. Hankkeen jatkosuunnitelmassa on hyvä arvioida, onko suunniteltu maakaapeliyhteys riittävä 18 tuulivoimalan ja aurinkovoimaloiden sähkönsiirtoratkaisuksi.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan luonnokseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta. Suunnittelussa on huomioitava myös muut samaan johtokäytävään sijoittuvat uudet suunnitteilla olevat hankkeet kuten Puutionsaaren ja Rahkola-Hautakankaan 400 kV:n voimajohto. Samoin aurinkovoimaa koskien on annettu uusi yleismääräys.

Täsmennyksenä vireillä olevaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavaan liittyen Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että toteutuakseen suunnitellun mukaisesti (12-19 voimalaa) on alueen oltava maakuntavaltuuston hyväksymässä energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoima-alueena (tv-alue). Muussa tapauksessa hanke voidaan toteuttaa kuntakaavoituksella ei-seudullisena alle 7 voimalan hankkeena, ei siis alle 10 voimalan hankkeena kuten raporteissa on mainittu.

YVA-suunnitelmavaiheen jälkeen Vasaman tuulivoimapuiston hankealueelle on päätetty sijoittaa myös aurinkovoimaloita. Nyt kyseessä on ns. hybridihanke, ja onkin mielekästä arvioida samassa YVA-menettelyssä sekä tuulivoimaloiden että aurinkovoimaloiden vaikutukset. Vasaman YVA-selostuksessa aurinkovoimaloiden vaikutuksia on arvioitu erittäin niukasti. Kaavaselostuksessa on muutamia kuvia aurinkovoimaloista, joita olisi ollut hyvä sisällyttää myös hankkeen YVA-selostukseen. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan aurinkovoimaloiden vaikutusarviointiin jää epävarmuuksia. Aurinkovoimankin osalta myös sähkönsiirron ratkaisujen merkitys on suuri.

Yksi hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista kohdistuu arvokkaan kulttuurimaisema-alueeseen ja rakennettuun kulttuuriympäristöön. Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan hankkeessa laadittua maisemaselvitystä ja vaikutusten arviointia voidaan pitää oikean suuntaisena.

Linnustoselvityksen mukaan hankealueella ja sen läheisyydessä on runsaasti linnustollisesti arvokkaita ja tärkeitä alueita. Nämä alueet on huomioitava hankkeen kaavaehdotuksessa ja jatkosuunnittelussa erityisen huolellisesti.

Hankealue sijoittuu Nivalan susireviirille. Vuoden 2023 kanta-arvio on julkaistu selvityksen valmistumisen jälkeen kesäkuussa 2023. Kanta-arvion mukaan Nivalan reviirillä eläisi todennäköisesti kaksi sutta, kuten edellisenäkin vuotena. Vasaman tuulivoimahankkeen susiselvityksessä on myös arvioitu yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa.

YVA-selostuksen ja kaavaluonnoksen raporteissa on kuvattu yhteisvaikutuksia maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen. Kolmannessa kappaleessa kerrotaan, miten yhteisvaikutustarkastelussa mukana olevat hankkeet suhteutuvat voimassa oleviin vaihemaaakuntakaavoihin ja vireillä olevaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan luonnokseen. Tekstissä on todennäköisesti sekoitettu TUULI-hankkeen sijainninhajausmallin tulokset energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan luonnoksessa osoitettuihin tv-alueisiin. Urakkanevan tuulivoimapuisto on voimassa olevien vaihemaaakuntakaavojen näkökulmasta ei-seudullinen hanke, eikä sitä ole osoitettu voimassa olevissa vaihemaaakuntakaavoissa tv-alueena.

29.9.2023

Energia- ja ilmastovaihe- ja maankäytön suunnittelun laatimisen tueksi on valmistunut selvitys tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maisemaan. Vasaman tuulivoima-alue (tv-3, 543 Hirvineva) sijaitsee tv-1-alueiden Puutionsaari ja Rahkola-Hautakangas välitörmässä läheisyydessä. Yhdessä nämä kolme aluetta muodostavat laajan kokonaisuuden, joka ympäröi maakunnallisesti arvokasta Kantokylää. Maisemaselvityksen mukaan alueen toteuttamisesta aiheutuu suuria vaikutuksia myös valtakunnallisesti arvokkaalle Kalajokilaakson maisema-alueelle sekä paikoin myös maakunnallisesti arvokkaalle Malisjokivarren maisema-alueelle. Yhteisvaikutuksia muodostuu myös lähes jokaisessa ilmansuunnassa sijaitsevalle asutukselle. Vasaman hankkeen kaavaehdotuksessa ja jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota maisemavaikutusten lieventämiseen, mikä korostuu erityisesti, mikäli kaikki hankkeet toteutuvat täysimääräisinä.

Pohjois-Pohjanmaan museo (arkeologia) toteaa, että hankealueella on toteutettu arkeologinen selvitys vuonna 2021 ja sitä on täydennetty lisäinventoinnein kesä- ja marraskuussa 2022. Inventointiraporttia on päivitetty museon pyynnön mukaisesti ja päivitetty raportti on toimitettu museolle.

Inventointien jälkeen hankealueelta tunnetaan kymmenen muinaismuistolaita (295/1963) rauhoitettua muinaisjäännettä: *Kivipaikka, Tykiö 1, Tykiö 2, Tykiö 3, Palokangas, Sydänneva, Rakolanhauta, Kakola, Vasamaneva ja Kaksostenhauta*.

Arkeologisista kohteista tulee käyttää muinaisjäännesrekisterin mukaisia nimiä ja muinaisjäännettunnuksia. Kun selostuksissa viitataan muinaisjäännesrekisteriin, tulee myös mainita tieto, mistä tieto on tarkistettu ja milloin. Kohdetunnukset tulee täydentää kauttaaltaan muinaisjäännesrekisterin mukaisiksi kaavaan sekä kaavan ja YVA-selostuksen asiakirjojen tekstiosuuksiin, taulukoihin ja karttoihin. Hankealueella sijaitsevat muinaisjäännekset on esitetty asiakirjoissa taulukkomuodossa. Kohteen *Kaksostenhauta* alakohteen tyyppi ja lukumäärä tulee lisätä joko taulukkoon tai sanallisesti kohteiden kuvausten yhteyteen. Muinaisjäännekset tulee esittää liitekartoilla aluerajauksineen, mikäli kartan mittakaava sallii sen.

Lausunnossa esitetään näkökohtia muinaisjäänneksen esittämiseen kaavakartalla, kaavamääräyksiin ja muinaisjäänneksen merkitsemiseen maastossa. Museo painottaa, että rakennelmat tulee sijoittaa tv-alueelle siten, ettei niistä tai niiden rakentamisesta koidu haittaa muinaisjäänneksille.

Museo muistuttaa, että muinaisjäännekset tulee ottaa huomioon myös teiden leventämisessä ja puuston poistossa, mikä tulee tiedostaa erityisesti tiestön läheisyydessä sijaitsevan kohteen sm 9 eli *Kakola* huomioimisessa ja maastoon merkitsemisessä.

Museo huomauttaa, että muinaisjäänneksen sijaan on parempi käyttää termiä arkeologinen kulttuuriperintö, joka kattaa kiinteiden muinaisjäänneksen lisäksi sellaiset rakenteet ja paikat, joita ei lueta muinaismuistolain tarkoitamiin kiinteisiin muinaisjäänneksiin, kuten muut kulttuuriperintökohteet, mahdolliset muinaisjäännekset ja irtolöytöpaikat.

Muinaisjäänneksen osalta ympäristövaikutusten arviointi on niukka. Kaavaselostuksen sekä YVA-selostuksen mukaan hankkeella ei ole vaikutusta muinaismuistoihin. YVA-selostuksen mukaan vaikutusten arviointi on laadittu olemassa olevien ohjeiden ja säädösten mukaisesti huomioiden elinkaari. Selostuksissa ei ole kuitenkaan tuotu selkeästi esille, onko muinaisjäänneksiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa huomioitu hankkeen rakentamisen aikaiset, käytön aikaiset ja käytöstä poiston aikaiset toimet. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida tuulivoimaloiden sijainnin, tiestön, sähköaseman ja maakaapelilinjojen lisäksi mahdolliset

maa-aineksen ottopaikat ja mahdolliset maan läjityspaikat sekä väliaikaiset nosto-, varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueet. Rakentamisen aiheuttamia haittoja voi syntyä tilanteissa, joissa muinaisjäännöskohde jää voimaloiden rakennustyön välittömälle vaikutusalueelle. Maakaapelireittien ja huoltoteiden rakentaminen aiheuttaa työskentelyalueilla riskin muinaisjäännösten vahingoittumisesta tai peittymisestä. Myös esimerkiksi voimaloiden, tiestön ja sähkönsiirron huoltotoimenpiteet tulee huomioida. Lisäksi on tiedostettava metsänhakkuiden vaikutukset muinaisjäännöksiin: hakkuut voivat aiheuttaa uhan muinaisjäännösten säilymiselle, mikäli muinaisjäännöksiä ei merkitä ennen hakkuita maastoon ja oteta hakkuiden aikana huomioon. Myös toiminnan lopettamiseen liittyvien purkutoimien vaikutukset tulee arvioida, etenkin kun tuulivoimaloiden välittömässä läheisyydessä sijaitsee kiinteitä muinaisjäännöksiä. YVA-selostuksen ja kaavaselostuksen muinaisjäännösten vaikutusten arviointia tulee täydentää.

Kuten YVA-selostuksessa todetaan, muinaisjäännöskohteet tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa niin, että niiden alueelle tai välittömään läheisyyteen ei osoiteta rakentamista. Jos kohde sijoittuu rakentamistoimenpiteiden lähelle, tulee se merkitä rakennusvaiheessa maastoon.

Vaikutusten arvioinnissa on otettu huomioon epävarmuustekijöitä, kuten mahdollisuus, että kaikki alueen muinaisjäännökset eivät ole inventoinnin jälkeen tiedossa. Tämä voi olla hyvinkin mahdollista, sillä kaikilla muinaisjäännöstyypeillä ei ole maan pinnalle erottuvia rakenteita, ja inventoinnin tutkimusmenetelmät perustuvat pääasiallisesti maastossa silmämääräiseen tarkasteluun. Inventoinnin esiselvityksessä hankealueelta on tunnistettu alueet, jotka ovat potentiaalisia muinaisjäännöksille ja ne on inventoitu.

Aurinkovoima-alue sijoittuu hankealueen kaakkoisosaan, eikä alueella ole havaittu kiinteitä muinaisjäännöksiä. Museo kuitenkin muistuttaa, että myös aurinkovoimapuiston rakentamisessa, maakaapeleiden kaivuussa ja sähkönsiirron ohjaamisessa tulee ottaa huomioon aurinkovoima-alueen läheisyydessä sijaitsevat muinaisjäännökset.

Pohjois-Pohjanmaan museo myös muistuttaa, että mikäli hankkeen toteuttamisen yhteydessä tavataan kiinteä muinaisjäännös tai muinaisesine, tulee työt muinaisjäännöksen kohdalla keskeyttää ja asia tulee saattaa museoviranomaisen tietoon (MLL 14§ ja 16§).

Sähkönsiirtoreitillä on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2021. Tuulivoimahankkeen ulkoisen sähkönsiirron linjaukselta tai sen välittömästä läheisyydestä ei tunneta entuudestaan arkeologisia kohteita. Linjalta noin 1–2 kilometrin etäisyydellä sijaitsee muun muassa muutamia tervahautoja ja rajamerkkejä.

Pohjois-Pohjanmaan museo (rakennettu kulttuuriympäristö) toteaa, että Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavoissa hankealuetta ei ole osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi, joten se on ristiriidassa lainvoimaisten Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen kanssa. Vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaa- ja maakuntakaavassa hankealue on pääosin osoitettu potentiaalisesti tuulivoima-alueeksi.

Museo huomauttaa, että hankkeen vaikutusalueen piirissä sijaitsee lukuisia maakunnallisesti arvokkaiksi määriteltyjä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, joita ei selvitysten taulukoissa ole lueteltuina. Lisäksi *Kulttuuriympäristö vaikutusten arvioinnissa* - julkaisun mukaan, myös paikallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on syytä määrittää ja kuvata kulttuuriympäristöselvityksissä (SY 14/2013). Hankealueen läheisyydessä sijaitsevia maakunnallisesti- ja paikallisesti arvokkaita kohteita on mahdollista täydentää rakennetun kulttuuriympäristön tiedonhallinta-järjestelmä (KIOSKI) kautta. YVA-selostuksessa *Tiivistelmä*

29.9.2023

hankkeen vaikutuksista, Maisema ja kulttuuriympäristö -osiossa sekä 9. *Maisema- ja kulttuuriympäristö, Yhteen veto* -osiossa maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet Tuomiperä ja Kantokylä, on esitetty valtakunnallisesti merkittävänä.

Pohjois-Pohjanmaan Pelastuslaitos pyytää huomioimaan hankkeesta 23.5.2022 annetun lausunnon (Jokilaaksojen pelastuslaitos) lisäksi liitteenä olevat Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen ohjeen tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen sekä Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston ohjeen aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisuudesta. Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuuli- ja aurinkovoimailoiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

Suomen Erillisverkot Oy toteaa, että hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Viihtyisä Nivala ry. toteaa, että Vasamannevan tuulipuiston luontoarvojen esiselvityksessä v. 2021 - 2022 on kehoitettu tarkemmin huomioimaan hankealueella sijaitsevan voimalinjan ja Nivalan kaupungin rajan välisen alueen erityispiirteet ja luontoarvot. Nyt tehty YVA on puutteellinen tarkasteltuna esiselvityksen ilmoittamiin huoliin.

Mielipiteessä tuodaan esiin alueen suoalueet. Kartoituksessa puhutaan Nimettömästä suosta, joka on kuitenkin osa Linttirämettä. Aikoinaan tehty metsätie katkaisi suoalueenkahteen osaan. Tästä johtuen elinympäristöselvityksissä on otettava huomioon kokonaisuus Linttirämeen osalta.

Mielipiteen mukaan hankeselvitys nojaa liikaa Urakkanevan ja Puutionsaaren selvityksiin. Vasamannevan tuulivoimahanke poikkeaa luontotyyppiltään merkittävästi em. alueista ojitamattomien soiden läheisyyden ja muuttolinnuston pesimäalueen johdosta sekä vanhojen metsien osalta. Luontoarvojen selvityksessä arvioidaan Teerineva ja nimetön suo merkittäviksi luontoalueiksi, mutta elinympäristön kartoituksessa ne on arvioitu vain pieneltä osin. Hankealueen läheisyydessä olevat Linttiräme ja Rahkaneva on jätetty kokonaan huomioimatta. Sijainnillaan suunniteltujen voimaloiden vaikutus näihin alueisiin on kuitenkin huomattava.

Mielipiteessä nostetaan esiin saukko, joka asustaa alueella ja sen tuntumassa. Suurpetojen osalta selvityksessä ei ole mainittu suden, karhun ja ahman esiintymistä. Alue kuuluu Nivalan susireviiriin. Susien ja ahmojen talvisia jälkihavaintoja on ilmoitettu paikalliselle suurpetoyhdyshenkilölle. Karhun keväisiä jälkihavaintojen myös havaittu.

Lintujen pesimäaikainen kartoitus nähdään hyvin kuvan 3.7 mukaan. Siitä havaitaan, miten pieni otanta alueesta on saatu katettua. Alue oli aikoinaan erittäin hyvä linnustoalue. Noin neljäkymmentä vuotta sitten alueella rakennettiin uudet tiestöt ja sen johdosta tehtiin laajat metsähakkuut, jolloin alueen lintukanta romahti. Nyt metsät ovat uusiutuneet ja metsäkanalintujen kannat ovat nousseet huomattavasti. Hyvän lintukannan vuoksi alue on nykyisin merkittävä linnunhaukkujen koe-toiminnalle. Hankealue on osittain Nivalan Eränkävijöiden metsästysaluetta.

Mielipiteen mukaan on merkityksellistä huomioida miten tärkeä elinympäristö sähkölinjan ja Nivalan kaupungin rajan välinen alue on mm. lepakon, piekanan ja vanhojen metsien takia. Nimetön -suo on linnuston kannalta yksi tärkeimmistä pesimäalueista ja Linttirämeellä on paikallisen lintuharrastajan ruokinta- ja

seurantapaikka.

Suunnitellun voimalapaikka 2 läheisyydessä on merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde, Kaksostenhauta, kahden suuren tervahaudan kokonaisuus, joka mitätöityy ja häviää mahdollisen rakentamisen myötä.

Sarjankylän läheisyys on huomioitava asumisviihtyvyyden kannalta melu- ja välkevaikutukset huomioiden. Viihtyisä Nivala ry haluaa korostaa Nivalan kaupungin sivukylällä asuvien asukkaiden asumisviihtyvyyden säilymistä. Mielenpiteen mukaan kaavas suunnitelman voimaloille 1–8 ei ole toteuttamisen mahdollisuutta.

Ylivieskan kaupunki, ympäristöterveydenhuolto katsoo, että tuulivoimapuiston sijoittaminen, rakentaminen sekä tuulivoimaloiden toiminta on järjestettävä siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy. Paras keino ehkäistä terveyshaitat, on jo suunnitteluvaiheessa sijoittaa tuulivoimalat riittävän etäälle asutuksesta tai muusta häiriintyvistä kohteesta.

Mallinnetut keskiäänitasot ylittävät päiväajan keskiäänitason viidessä laskentapisteessä ja yöajan keskiäänitason kaikissa seitsemässä laskentapisteessä. Selostuksessa on mainittu, että laskennan perusteella melun ohjearvo 40 dB eli ylity asuin- tai lomarakennusten kohdalla. Asumisterveysasetuksessa 40 dB:n toimenpideraja koskee vain asuntojen muita tiloja, kuten esimerkiksi kylpyhuonetta, saunaa tai vaatehuonetta. Asuntojen oleskeluun tai nukkumiseen tarkoitettuihin tiloihin sovelletaan 35 dB ja 30 dB toimenpiderajoja. Melu ei saa ylittää näitä asumisterveysasetuksen toimenpiderajoja.

Kaavaselostuksessa on todettu, että jos valittujen voimalatyypin ominaisuudet eroavat suuresti mallinnuksessa käytetyistä, tulee melulaskennat tehdä uudelleen viimeistään rakennuslupaa haettaessa. Ympäristöterveydenhuolto pitää tätä tärkeänä ja suosittelee, että melulaskennat tehdään uudelleen myös siinä tapauksessa, että suunnitelmissa tulisi muita oleellisia muutoksia. Mallinnuksessa on hyvä huomioida, että loma-asuntojen ääneneristävyys voi olla heikompi kuin vakituksissa asuinkäytössä olevissa asuinrakennuksissa.

Selostuksessa on välikkeenkin osalta todettu, että hankkeen toteutuessa valittava tuulivoimalatyyppi saattaa olla eri kuin väkemmaallinnuksessa käytetty voimalatyyppi. Voimalatyyppien eroista roottorin halkaisijalla ja napakorkeudella sekä lavan muodolla on suurin vaikutus välkevaikutusten laajuuteen. Tästä syystä ympäristöterveydenhuolto suosittelee, että voimalatyyppien varmistuttua väkemmaallinnus tehdään uudelleen, mikäli valitut voimalat poikkeavat nyt tehdyssä mallinnuksessa käytetyistä voimaloista.

Mielenpiteen 1 esittäjä katsoo, että Vasaman tuulipuiston rakentamisesta on laadittava selvitys (arvio) rakentamisesta aiheutuvista hiilidioksidipäästöistä. Ilmeisesti tällaista selvitys ei ole tehty. Selvityksessä arvion pitäisi sisältää hiilidioksidipäästöt voimalan rakentamisesta runko, perustukset, lavat, napa, konehuone, käytetyt metallit (esim. kupari, teräs ja muut metallit), kuljetukset ja konetyöt, tiestön parantaminen (mm. sepelin murskaus yms.), metsän kasvun menetyksestä aiheutuvat (elinkaaren aikana) ja olemassa olevan metsän hakkuut. Hyvä olisi tietää myös jotain elinkaaren aikana syntyvistä päästöistä.

Mielenpiteen mukaan tuulipuistot ovat ulkoisesti rumia ja aiheuttavat luontokatoa, virkistyskäytölle rajoituksia ja lukuisia muita haittoja. Lisäksi olisi hyvä saada selvitys tuulivoimapuistoalueen ennallistamisesta. Voimalan omistajalle pitää asettaa luonnon ennallistamisvaatimus elinkaaren päätyttyä.

29.9.2023

Mielipiteen 2 esittäjän mukaan Kantokylää ja sen asukkaita ollaan törkeästi piiritämässä tuulipuistoilla lähes joka ilmansunnasta, mutta kaupunki voisi vielä vaikuttaa ja suojella kyläläisten asuinympäristöä.

YVA:ssa ilmoitetut etäisyydet myllyjen ja kiinteistöjen välillä ovat mielipiteen mukaan aivan liian pieniä. Lähimmältä tuulimyllyltä asutukseen on matkaa vain alle 2 km, mikä on todella vähän puhuttaessa 300 metriä korkeista jättivoimaloista. Vaikutukset maisemaan, kylän vetovoimaan, kiinteistöjen arvoon sekä asukas viihtyvyyteen tulevat olemaan ”erittäin suuria” ja negatiivisia, jos hankkeet toteutuvat tässä laajuudessa. Suurin osa vuokrasopimuksen tehneistä asuvat etäällä hankkeesta eivätkä näin ollen joudu kärsimään tuulipuiston haittavaikutuksista. Kyläläisistä vain muutama hyötyy hankkeesta ja lopuille jää pelkät haitat! Onko kohtuullista?

Mielipiteessä nostetaan esiin yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ja viitataan Tuulivoiman yleisoppaaseen. Mielipiteessä kysytään, onko tämä asia otettu tarpeeksi hyvin huomioon, vai onko konsultti kaunistellut yhteisvaikutuksia yhteisvaikutusten arvioinnissa.

Mielipiteen mukaan Semeconilla on meneillään myös Vasama 2 tuulipuistohanke Vasaman 1 ja Puutionsaaren tuulivoima-alueiden välissä. Vasama 2 hanke on niin pitkällä, että alueen maanomistajien kanssa on solmittu jo vuokrasopimuksia. Eikö tämäkin hanke pitäisi huomioida yhteisvaikutusten arvioinnissa?

Tuulipuistoja on tulossa alueelle: (5+1) Vasama1, Tuomiperä, Puutionsaari, Rahkola-hautakangas, Urakkaneva sekä Vasama 2. Tuulimyllyjen yhteismäärä on yli 130 kpl, mikä on todella massiivinen/kohtuuton määrä pienen kylän ympärille.

Tiedottaminen kylän asukkaille sekä kesäasukkaille on ollut mielipiteen mukaan puutteellista. Kylän talouksiin ei ole jaettu mitään tiedotteita eikä kyselyitä hankkeesta. Netissä on ollut kysely hankkeesta, mutta sieltä se ei tavoita läheskään kaikkia asukkaita. Tiedotteita kirjeitse on lähetetty vain hankealueen maanomistajille vuokrasopimuksien liitteenä, joten tieto ei välttämättä ole tavoittanut esim. kesäasukkaita eikä kaikkia kyläläisiä.

Mielipiteen antaja omistaa metsäkiinteistön hankealueen eteläpuolelta, mitä ei ole vuokrannut Semeconille tuulivoimakäyttöön. Siitä huolimatta hänen metsänsä on rajattu kaava-alueeseen kuuluvaksi. Miksi näin? Kulkuyhteyksistä yksi reitti oli suunniteltu mielipiteen antajan piha-alueen poikki kulkevan yksityistien kautta. Mielipiteen antaja ei tietääkseen ole antanut lupaa kuljetuksille eikä tule antamaan.

Lopuksi mielipiteen antaja tuo esiin YVA-selostuksen virheellistä tietoa liittyen maisemavaikutusten arviointiin. YVA-selostuksessa väitetään, että alueella on jo olemassa olevaa tuulivoimaa, jota siellä ei vielä ole.

ARVIOINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU SEKÄ LAATIJOIDEN PÄTEVYYS

Yhteysviranomaisen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa.

Semecon Oy:n Vasaman tuulipuistohankkeen arviointiselostus on laadittu arviointisuunnitelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta.

Yhteysviranomaiselle toimitettu arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset. Selostukseen ei kokonaisuutena arvioiden sisälly sellaisia olennaisia puutteita, jotka estäisivät yhteysviranomaisesta laatimasta perusteltua päätelmää hankkeen merkittävistä vaikutuksista. Selostuksen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset.

Arvioinnissa on kuulemisen ja yhteysviranomaisen oman tarkastelun perusteella todettu olevan joitakin puutteita ja epävarmuustekijöitä. Ne ovat kuitenkin luonteeltaan sellaisia, että ne voidaan korjata ja ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa sekä lupa- ja hyväksymismenettelyjen yhteydessä.

Yleistä selostuksen laadusta

Kussakin vaikutusosiossa on mm. kappaleet nykytila, vaikutusmekanismit ja arviointimenetelmä, rakentamisen ja toiminnan ja aikaiset sekä toiminnan jälkeiset vaikutukset, vaihtoehtojen vertailu, arvioinnin epävarmuudet sekä vaikutusten lieventäminen. Erikseen on kappaleet yhteisvaikutusten arvioinnista kunkin osa-alueen osalta sekä sähkönsiirto yhteisvaikutuksiin.

Selostuksessa on paljon selkeitä ja havainnollisia karttoja ja taulukoita. Teksti on sujuvaa eikä kirjoitusvirheitä juuri ole. Yhteysviranomaisen pitää erityisen hyvänä kunkin vaikutusosion alussa olevaa yhteenvetoa ja taulukkoa vaikutusten merkittävydestä. Valokuvia on esitetty maisemaosiossa, mutta niitä olisi ollut hyvä esittää myös mm. luontotyypeistä ja arvokkaista luontokohteista. Nyt valokuvia on esitetty vain luontoselvityksen liitteessä.

Laatijoiden pätevyys

Selostuksessa on esitetty YVA-lain 33 §:ssä edellytetyt tiedot arvioinnin laatijoiden pätevyydestä.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen laatimisesta on vastannut konsulttityönä Alusta Consulting Oy. YVA-työryhmän keskeiset, asiakokonaisuudesta ja erillisselvityksistä vastaavat asiantuntijat, koulutus ja työkokemus on esitetty taulukossa.

Yhteysviranomaisen arvioi, että asiantuntemus on ollut riittävä selostuksen laatimiseen. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että arvioinnin tekijä on taulukon lisäksi mainittu kunkin vaikutusosion yhteydessä. Taulukosta ei käy ilmi vaikutusten arvioinnin tekijä yhteisvaikutusten osalta, mutta yhteisvaikutusosiossa tekijä on nimetty.

Hankkeen vaihtoehdot

Arviointiselostuksessa esitetään nollavaihtoehdon lisäksi kaksi toteuttamisvaihtoehtoa: tuulivoimala-alueelle sijoitetaan enintään 18 voimalaa (VE1) tai 12 voimalaa (VE2). Molemmissa vaihtoehdoissa voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 6–10 MW.

Tuulipuisto liitetään sähköverkkoon Fingridin Uusnivalan sähköasemaan 35–110 kV maakaapelilla noin 9 kilometrin päässä hankealueen eteläpuolella.

Arviointiselostuksessa on esitetty muutokset suunnitelmavaiheen jälkeen. Muutokset koskevat tielinjausten tarkennuksia ja voimalapaikkojen sijoittelua. Vaihtoehdossa 2 on yksi voimala poistettu (voimala 4) ja hankealuetta on pienennetty.

YVA-suunnitelman ja selostusvaiheen välillä hankealueelle on hyväksytty suunnittelutarveratkaisu ja rakennusluvut Ylivieskan kaupungin toimesta 21.3.2023 noin 57 ha kokoiselle aurinkovoimala-alueelle.

Arviointiselostuksessa tuodaan esiin, että tuulivoima-alueen toteuttaminen suunnitellun mukaisesti on ristiriidassa maakuntakaavoituksen kanssa. Toteutuakseen suunnitellun mukaisesti (VE 1 tai VE 2) hanke edellyttää Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan seudullisen tuulivoimarakentamisen mahdollistavan merkinnän.

Pohjois-Pohjanmaan liitto täsmentää lausunnossaan, että toteutuakseen suunnitellun mukaisesti (12-19 voimalaa) on alueen oltava maakuntavaltuuston hyväksymässä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoima-alueena (tv-alue). Muussa tapauksessa hanke voidaan toteuttaa kuntakaavoituksella ei-seudullisena alle 7 voimalan hankkeena, ei siis alle 10 voimalan hankkeena kuten raporteissa on mainittu.

Nivalan kaupunki esittää lausunnossaan harkittavaksi Nivalan rajan läheisyydessä olevien voimaloiden toteuttamatta jättämistä siten, että rajausta tehdään ensisijaisesti olemassa olevan sähkölinjan mukaisesti. Perusteluina mainitaan kuntarajan läheisyydessä oleva asutus, alueen luontoarvot

kuten luonnontilaiset suot (Linttiräme, Rahkaneva, Teerineva) sekä kulttuurihistorialliset alueet kuten Kaksostenhauta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut hankealueella olevaan aurinkovoima-alueen suunnittelutarveratkaisuun ja YVA-menettelyn tarpeeseen lausunnon (POPELY/626/2022). Lausunnon mukaan hankkeeseen ei sovelleta YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, mutta aurinkovoimahankkeen aiheuttamat ympäristövaikutukset tulevat yhteisvaikutusten osalta arvioitavaksi Vasaman tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa. Aurinkovoimaa ei ole käsitelty tässä YVA-menettelyssä hankkeenvaihtoehtona vaan vaikutukset on arvioitu pääsääntöisesti yhteisvaikutusten yhteydessä, kuten kuuluukin. Silti esimerkiksi liikennevaikutusten ja hieman linnustovaikutusten yhteydessä on arvioitu myös aurinkovoiman vaikutuksia. Metsästysvaikutusten yhteydessä aurinkovoima on otettu huomioon vaihtoehdossa VE 0, mutta muissa vaikutusosioissa ei. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaihtoehdossa VE 0 (tuulivoimahanketta ei toteuteta, mutta aurinkovoima-alue toteutuu) vaikutuksia voi syntyä linnuston ja liikenteen lisäksi kasvillisuuteen, maisemaan, ihmisten elinoloihin ja vesistöihin. Lopun taulukossa vaihtoehdossa VE 0 ei mihinkään vaikutusosioon arvioida kohdistuvan vaikutuksia.

Yhteysviranomaisen näkee, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on ollut YVA-lain mukaisesti riittävä määrä vaihtoehtoisia toteutusvaihtoehtoja mukana arvioinnissa. Aurinkovoima-alue ei kuulu hankkeenvaihtoehtoihin, mutta se tulee käsitellä yhteisvaikutusten yhteydessä ja ottaa huomioon 0-vaihtoehtona sekä lähtökohtina vaikutusten arvioinnissa, koska hankkeelle on jo myönnetty toteuttamisen edellyttämät luvat.

Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että hankkeen sähkönsiirto voidaan toteuttaa maakaapeilla nykyisen johtokäytävään viereen. Pohjois-Pohjanmaan liitto on nostanut lausunnossaan esiin maakaapeliyhteyden riittävyyden 18 tuulivoimalan ja aurinkovoimaloiden sähkönsiirtoratkaisuksi. Tätä tulee hankkeen jatkosuunnittelussa arvioida ja sen realistisuus perustella.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiselostuksessa on taulukoissa esitetty hankkeen vaatimat ja mahdollisesti tarvittavat suunnitelmat ja luvat.

Arviointiselostuksessa tuodaan esiin vesilupa mahdollisesti tarvittavana lupana ja mainitaan luonnonsuojelulaki ja EU:n luontodirektiivi.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa olisi tullut arvioida näiden lupien tarve tässä hankkeessa. Yhteysviranomaisen muistuttaa

jatkossa huomioimaan luonnonsuojelulakia koskevat viittaukset uuden 1.6. 2023 voimaan tulleen luonnonsuojelulain (9/2023) pykälää vastaaviksi.

Tuulivoimalan komponenttikuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erilaisista luvista (mm. erikoiskuljetuslupa, työlupa ja liittymälupa) lisätietoa löytyy ELY-keskuksen internetsivuilta. Liittymälupaa tulee tarvittaessa hakea maantielle uuden liittymän rakentamisen tai liittymän muuttamisen (esimerkiksi parantamisen tai laajentamisen), mutta myös liittymän siirtämisen tai liittymän käyttötarkoituksen muuttamisen vuoksi.

Fingrid huomauttaa lausunnossaan, että voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen ris-teämälausunto.

YVA-menettelyn kuvaus ja aikataulu

Hanke toteutetaan yhteismenettelynä ja ympäristöministeriön loppuvuonna 2021 antaman ohjeistuksen mukaan YVA- ja kaava-asiakirjat on erotettu toisistaan.

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa olisi voinut paremmin käydä ilmi, että YVA-asiakirjat ovat osa kaava-aineistoa.

Arviointiselostuksessa on useassa kohdassa käytetty termiä YVA-ohjelma, vaikka yhteismenettelyssä YVA-ohjelmaa kutsutaan YVA-suunnitelmaksi. Lukijalle olisi helpompaa, jos termejä käytettäisiin loogisesti ja oikein.

YVA-menettelyn kuvauksessa on huomioitu perustellun päätelmän ajantasaisuus (YVAL 27§), mutta ei puutteellisen arviointiselostuksen täydentämistä. Jos yhteysviranomainen ei voi tehdä perusteltua päätelmää ympäristövaikutusten arviointiselostuksen puutteellisuuden vuoksi, sen on ilmoitettava hankkeesta vastaavalle, miltä osin arviointiselostusta on täydennettävä (YVAL 24 §).

Osallistaminen

Kuuleminen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ja mielipiteen esittäminen kaavan valmisteluaineistosta voidaan järjestää yhteisessä menettelyssä (YVAL 22 § ja MRL 62 a §).

Yhteismenettelyssä kaupunki vastaa siitä, että YVA-lain mukaisesti kuultus on nähtävillä hankkeen vaikutusalueen kunnissa ja arviointimenettelystä ja osallistumismahdollisuuksista tiedotetaan riittävästi.

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeesta on kuulutettu myös lehti-ilmoituksilla (Kalajaska, Kaleva, Nivala sekä Keskipohjanmaa), mutta se ei arviointiselostuksesta käy ilmi. Lausuntoja on pyydetty kattavasti, mutta lausuntopyyntötahoja ei mainita.

Arviointiselostuksessa olisi ollut hyvä kuvata tarkemmin seurantaryhmän työskentelyä: seurantaryhmään kutsuttujen lisäksi osallistuneet tahot, keskustelun aiheet ja miten seurantaryhmässä nousseet asiat on huomioitu.

Yhteysviranomaisen katsoo edellä mainituista puutteista huolimatta, että hankkeesta on tiedotettu ja osallistuminen on ollut mahdollista riittävällä tavalla.

Vaikutusalue

Yhteysviranomaisen näkee YVA-selostuksessa liikenteen osalta puutteena, ettei siinä ole määritelty tarkemmin, millä alueella vaikutuksia tul- laan arvioimaan. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että liikenteen osalta on syytä huomioida kuljetusten vaikutusten ulottuminen niin laajalle alu- eelle, kuin mistä tuulivoimapuiston rakentamiseen tarvittavia materiaaleja tai rakenteita tuodaan satamien kautta hankealueelle. Näin ollen vaikutuk- sia tulee tarkastella aina koko kuljetusreitillä osalta, toki pääpainon ollessa arvioinnissa hankkeen lähiympäristössä. Tämä asia on syytä huomioida hankkeen kuljetuksia suunniteltaessa.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Vaikutusten arviointityön osana on tehty selvityksiä tukemaan olemassa olevaa aineistoa: melu- ja varjostusmallinnus, näkymäalueanalyysi ja valo- kuvasovitteet, maisemaselvitys, luontotietojen esiselvitys, luontoselvitykset 2022–2023, susiselvitys, arkeologinen inventointi ja asukaskysely).

Keskeisimmiksi vaikutuskokonaisuuksiksi on tunnistettu melu- ja varjostus- vaikutukset, maisemavaikutukset, vaikutukset ihmisten elinoloihin ja virkis- tykseen, vaikutukset suurpetoihin (erityisesti suteen), sekä eri hankkeiden yhteisvaikutukset.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutuksia koskevat selvitykset on kohdennettu pääasiassa oikein, maastonselvitykset ovat pääosin riittävät ja kaikki todennäköisesti merkittävät vaikutukset on arvioitu.

Maankäyttö ja yhdyskuntarakenne

Yhteysviranomaisen toteaa, että ympäristövaikutusten arviointia maan- käyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen voi pitää monilta osilta onnistuneena.

Selostuksesta käy selkeällä tavalla vaikutusten arvioinnin lähtökohdat, kuten mm. kaavalliset tai suunnittelutilanteesta johtuneet arviointilähtökohdat ja vaikutuksen merkittävyys eri tekijöihin sekä myös perusteet, miksi johtopäätöksiin on päädytty. Selostuksessa arviointia on koottu monilta kohdin selkeyttäviin taulukoihin, mutta arviointi ei kuitenkaan ole taulukkomuodossakaan jäänyt toteavaksi.

Hankealueen todetaan olevan tavanomaisessa metsätalouskäytössä. Alueella ja alueen välittömässä läheisyydessä on harjoitettu turpeennostoa, mutta toiminta on jo lakannut. Hankealueen läpi kulkee pohjois-eteläsuunnasta Fingrid Oyj:n Pikkarala-Alajärvi voimajohto ja hankealueen itäpuolelle sijoittuu Pyhänselkä-Alajärvi 400 kV:n voimajohto. Hankkeessa on myös esitetty lähialueiden muut voimajohdot tiedossa olevien suunnitelmien mukaisina (s.40), mitä yhteysviranomainen pitää hyvänä. Hankkeen alueidenkäytössä on huomioitava alueen läpi suunnitellut johtotarpeet.

Hankealueen kaakkoiskulmaan on myönnetty arviointiselostuksen mukaan suunnittelutarveratkaisu ja rakennuslupa noin 50 ha kokoiselle aurinkovoima-alueelle. Yhteysviranomainen toteaa, että kyse on siten jo luvitusta maankäytöstä. Vaikka kyse on YVA-menettelyn yhteydessä saman hanketoimijan hankkeesta, voi hankkeissa olla toteuttajina ja toimijoina eri tahot. Alueen maankäyttömuodot tulee siten ennalta yhteensovittaa siten, että nyt suunniteltavasta tuulivoimarakentamisesta ei voi aiheutua haittaa jo luvan saaneelle muulle toiminnalle. Siksi aurinkovoima-alue olisi tullut ottaa YVA-selostuksessa lähtökohtana hankkeen maankäytöllisten vaikutusten arviointiin. Tätä voi pitää puutteena. YVA-selostusta laadittaessa aurinkovoima-alue on ollut jo luvitettu. Vaikutusten arvioinnin näkökulmasta olisi tullut tarkastella sitä vaikuttaako ja millä tavoin tuulivoima voi vaikuttaa luvitettuun aurinkovoimalaan. Yhteensovittamista tehdään myös vireillä olevassa yleiskaavoituksessa, jonka jatkosuunnittelussa näkökulma tulee huomioida.

Asutus

Hankealueen ympäristön todetaan olevan harvaan asuttua. Hankealueelle ei sijoitu asuin- tai lomarakennuksia, mutta hankealueella sijaitsee 5 kappaletta metsätaloutta, turpeennostoa tai muuta vastaavaa toimintaa tukevia rakennuksia.

Lähimmät vakituiset asuinrakennukset sijaitsevat noin 2 km ja lähin lomarakennus noin 1,3 km etäisyydellä lähimmästä voimalapaikasta. Arviointiselostuksen mukaan Maanmittauslaitoksen rakennustietokannassa on merkitty virheellisesti yksi loma-asunto hankealueelle sekä hankealueen eteläpuolelle.

Lähimmät kylät ovat Kantokylä (vajaan 2 kilometrin etäisyydellä hankealueesta) ja Sarjakylä (noin 4 kilometrin etäisyydellä hankealueesta). Asuinrakennusten ja lomarakennusten määrä sekä asukasmäärät etäisyysvyöhykkeittäin on esitetty taulukossa.

Kaavoitus

Arviointiselostuksessa on tuotu esille voimassa olevat ja vireillä olevat asema- ja yleiskaavat, maakuntakaavat, maakuntakaavamerkinnot ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Kaavojen sisältö on tuotu riittävällä tavalla esiin selostuksessa.

Hankealueella ei ole voimassa olevia tai vireillä olevia yleis- tai asemakaavoja. Maakuntakaavojen yhdistelmäkartassa hankealuetta ei ole tunnistettu tuulivoimala-alueeksi, joten tältä osin Vasaman tuulivoimahankkeen todetaan olevan maakuntakaavan vastainen. Yhteysviranomainen yhtyy tähän arvioon. Hankkeen toteuttaminen arvioiduilla tavoilla edellyttää siten, että hanke osoitetaan ja arvioidaan mahdolliseksi toteuttaa maakunnallisella tasolla.

Käynnissä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa kyseinen hankealue on todettu valmisteluvaiheessa (syksy 2022) osittain potentiaalisena tuulivoima-alueena. Hanketoimija Semecon Oy on palautteessaan valmisteluvaiheen materiaalista huomauttanut virheellisistä tiedoista taustatietoineistossa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että hankealueen itäosassa sijaitsevat maastotietokannan mukaiset kaksi lomarakennusta ovat puskuroineet TUULI-hankkeen sijainninohjausmallissa muodostuneen tuulivoimapotentiaalisen alueen rajausta ja edelleen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa osoitetun tv-3 543 -alueen rajausta pienemmäksi. Kyseisillä rakennuksilla ei ole rakennuslupia, joten tv-alueen täsmentäminen näiden rakennusten osalta huomioidaan maakuntakaavan ehdotusvaiheessa. Liitto tuo lausunnossaan esille, että kaavaehdotuksessa huomioidaan myös muut laadittavana olevat selvitykset. Yhteysviranomainen toteaa, että liiton lausunnossa esitetyt näkökohdat liittyen vaihemaakuntakaavan aikatauluun, hyväksymismenettelyyn ja selvityksiin tulee ottaa huomioon ja yhteensovittaa hankkeen jatkosuunnittelussa.

Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö

YVA-selostuksessa on selvitetty hankealueesta maksimissaan 35 km säteellä sijaitsevat valtakunnallisesti- ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Hankkeen

29.9.2023

vaikutuksia niihin on arvioitu maisema-analyysin, näkymäalueanalyysien ja valokuvasovitteina laadittujen havainnekuvien avulla. Yhteisvaikutuksia lähinnä olevien tuulivoimapuistojen kanssa on tarkasteltu sekä näkymäalueanalyysissä että valokuvasovitteissa.

Lähin maakunnallisesti arvokas maisema-alue on 4 km päässä sijaitseva Malisjokivarsi-Erkkilä. Noin kymmenen kilometrin etäisyydellä on kuusi maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, joista lähin on Kantokylä (etäisyyttä noin 2 km).

Pohjois-Pohjanmaan museo huomauttaa lausunnossaan, että hankkeen vaikutusalueen piirissä sijaitsee lukuisia maakunnallisesti arvokkaiksi määriteltäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, joita ei selvitysten taulukoissa ole lueteltuina. Museo toteaa, että myös paikallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on syytä määrittää ja kuvata kulttuuriympäristöselvityksissä. Hankealueen läheisyydessä sijaitsevia maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita kohteita on mahdollista täydentää rakennetun kulttuuriympäristön tiedonhallinta-järjestelmä (KIOSKI) kautta. Lisäksi museo huomauttaa, että YVA-selostuksessa *Tiivistelmä hankkeen vaikutuksista, Maisema ja kulttuuriympäristö* -osiossa sekä *9. Maisema- ja kulttuuriympäristö, Yhteen veto* -osiossa maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet Tuomiperä ja Kantokylä, on esitetty valtakunnallisesti merkittävänä.

Yhteysviranomainen toteaa, että aineistoa ja siten myös vaikutusarviointia on tarpeen täydentää jatkosuunnittelussa. Pohjois-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaissa kohteissa tulee ottaa huomioon se, ettei kaikkia kohteita ole osoitettu kaavakartalla. Samoin olisi hyvä lisätä arviointiin rakennusperintörekisterin kohteet (rakennussuojelukohteet, kirkkolaeilla suojellut rakennukset) oleelliselta vaikutusalueelta.

Arviointiselostuksessa on arvioitu yhdessä luvussa maisema ja kulttuuriympäristöt. Ratkaisu on selostuksessa mahdollinen, mutta edellyttää kaikkien teemojen selkeätä käsittelyä arviointiselostuksessa. Nyt selostuksessa on osittain hyvin ja yksityiskohtaisesti tuotu esille vaikutusarvioita, mutta toisaalta mm. maisemavaikutuksien arviointi selostuksessa on hyvinkin suppea ja tiivis. Selostuksen lisäksi maisemaa koskien on kolme erillistä liitettä. Näissä tuodaan hyvin esille lähtökohtia ja vaikutusten arviointia tukevaa aineistoa, mutta varsinaista arviointia maisemallisten vaikutusten merkittävydestä niissä ei täydennetä.

Yhteysviranomainen pitää siten maisemallisten lähtötietojen käsittelyä hyvänä, mutta varsinaista vaikutusten arviointia myös suppeana ja pelkistettynä. Selostuksessa esitetyt kuvat mm. näkyvyysanalyysit ovat hyviä,

mutta hyvin pienessä koossa tulostetussa aineistossa. Maisemallista vaikutusten arviointia täydentää selostuksessa arvokohteittain tehdyt vaikutusarviot sekä asutukseen kohdistuvat vaikutus selvityksen tulokset tarkempine kuvaotteineen. Ensimmäinen käsittelee osittain maiseman kannalta tärkeimmät suunnat, muttei kaikkia. Vaikutusarviot yksittäisiin merkittäviin kohteisiin on itsessään hyvin esitetty ja arviointiperusteita on esitetty. Jälkimmäisessä taas todetaan vain näkyvyyttä koskevan selvityksen tulos, eikä se siten sisällä varsinaista vaikutusarviota.

Yleistä maisemavaikutusten arviointia (s. 148-149) voi pitää kokonaisuutena suppeana. Vaikutusarvioiden perusteella jää jossain määrin kysymyksenalaiseksi, miten vaikutukset kohdistuvat eri suunnissa tai eri asutuilla alueilla. Tätä teemaa tulee arvioida jatkosuunnittelussa tarkemmin. Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, että vaikutusarvioissa tuodaan esille käsitteenä merkittävät vaikutukset, eikä tekstistä käy tällöin ilmi, puhutaanko kohtalaisista vai suurista vaikutuksista. Myös vaikutusten arvioinnin ja niiden perusteiden tarkempi avaaminen jatkosuunnittelussa on tarpeellista hankkeen merkittävien vaikutusten tunnistamiseksi ja perustelemiseksi. Myös s. 177 arviointitaulukon perusteet jäävät puutteelliseksi ja taulukko siten irralliseksi muusta tekstistä.

Maisemallinen vaikutusten arviointi kuitenkin yhdessä kaiken aineiston perusteella antaa YVA-menettelyn kannalta tarpeelliset tiedot vaikutusten arvioimiseksi. Yhteysviranomaisen toteaa lisäksi, että hankkeiden merkittävien yhteisvaikutusten osalta on keskeistä se, miten maakuntakaavassa yhteisvaikutuksia arvioidaan. Tämän osalta hankkeen jatkosuunnittelussa on huomioitava myös maakuntakaavan laadinnan yhteydessä tunnistettavat vaikutukset.

Kantokylää koskevassa vaikutusarvioinnissa on tuotu esille, että välittömällä vaikutusalueella on suuria maisemallisia vaikutuksia. Yhteysviranomaisen toteaa huomioitavaksi sen, että myös läheisestä Tuomiperän jo yleiskaavoitetun hankkeen voimaloista kohdistuu tähän suuntaan vaikutuksia. Alueelta laadituissa havainnekuvissa sekä näkymäalueanalyysien perusteella suuntaan voi kohdistua suuria vaikutuksia laajemminkin varsinkin yhteisvaikutusten vuoksi. Jatkossa tulee tarkempien vaikutusten arvioiden myötä harkita vaikutusten lieventämistä ainakin tähän suuntaan.

Yhteysviranomaisen toteaa havainnekuvien määrän mahdollistavan hankkeen arvioinnin useasta suunnasta ja eri näkyvyydellä. Hyvänä voidaan pitää myös lähtökohtaisesti eri hankkeiden yhteisvaikutusten mallintamista, koska hankkeet ovat samanaikaisesti suunniteltavina.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Tuulivoimapuiston alueella on tehty arkeologinen inventointi lokakuussa 2021 ja sitä on täydennetty lisäinventoinnein kesä- ja marraskuussa 2022. Arkeologinen inventointi on esitetty erillisessä liitteessä.

Hankealueen lähiympäristöön sijoittuvat kiinteät muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperinnön kannalta huomioitavat kohteet on koottu taulukkoon ja esitetty kartalla.

Pohjois-Pohjanmaan museo huomauttaa lausunnossaan, että selostuksissa ei ole tuotu selkeästi esille, onko muinaisjäännöksiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa huomioitu hankkeen rakentamisen aikaiset, käytön aikaiset ja käytöstä poiston aikaiset toimet. Lausunnossa esitetään yksityiskohtaisia näkökohtia arkeologisten kohteiden nimeämiseen, kohteiden merkitsemiseen, kaavamääräyksiin ja vaikutusten arvioimiseen.

Yhteysviranomainen katsoo, että Pohjois-Pohjanmaan museon lausunnossa esitetyt asiat tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Pohjois-Pohjanmaan museo alueellisena vastuumuseona toimii asiassa asiantuntijaviranomaisena.

Ihmisten elinolot, viihtyvyys ja virkistyskäyttö

Hankealueen halki kulkee moottorikelkkaura Ylivieska-Haapavesi, joka on osa laajempaa moottorikelkkareitistöä. Muilta osin hankealueen virkistyskäytön todetaan painottuvan muiden metsätalousalueiden tavoin jokamiehen oikeudella tapahtuvaan ulkoiluun, marjastukseen, sienestyskäyttöön ja luonnon tarkkailuun. Hankealueen lähimmät virkistyskohteet ja reitistöt on koottu taulukkoon ja esitetty kartalla.

Sosiaalisten vaikutusten arvioinnin tueksi on toteutettu verkkokysely ja halutessaan myös paperinen kysely touko-lokakuussa 2022. Arviointiselostuksen mukaan kyselystä tiedotettiin hankkeen kuulutuksissa ja tiedotuksessa, esittely- ja keskustelutilaisuuksissa, tiedotuskirjeissä maanomistajille ja naapurikiinteistöille (76 kpl), alueen kyläyhdistyksille, tiekunnille, metsästysseuroille sekä maanomistajille. Vastauksia verkkokyselyyn saatiin 50 kappaletta, toimitetuista paperikyselyistä vastauksia ei palautettu. Vastausprosentti suhteessa alueella asuviin ihmisiin oli noin 0,3 %.

Yhteysviranomainen toteaa, että sosiaalisten vaikutusten arvioinnin tueksi toteutettu asukaskysely kuvataan YVA-selostuksessa niukasti. Kyselyn toteutus ja tulosten kuvaus viittaa vahvasti siihen, että paikallisten asukkaiden ääni ja osallistaminen ei ole ollut hankkeen keskiössä. Kyselyn toteutuksen kuvaus on suhteellinen lyhyt ja vastaajamäärä on vähäinen.

Epäselvää on, millainen taustamateriaali kyselyn mukana on toimitettu. YVA-selostuksessa esitetyt vastausten yhteenvedodiagrammit ovat vaikeaselkoisia, eikä kuvaus sisällä tarkkoja kysymysmuotoja. Sanalliset tulkinnat kyselyvastauksista antavat tietoa paikallisten näkemyksistä. YVA-selostuksessa tuodaan esiin huolta aiheuttavat seikat. Hankkeen toteutumisella koetaan kyselyn perusteella olevan pääosin negatiivisia vaikutuksia asumiselle ja elinoloille. Enemmistö kyselyyn vastanneista ei kannata hanketta.

YVA-selostuksessa kuvataan täsmällisesti erilaiset osallistamisen muodot (seurantaryhmätyö, esittely ja keskustelutilaisuudet, suorat kontaktit) – selostuksessa ei kuvata miten lähialueen asukkaiden näkemyksiä ja toiveita on huomioitu suunnittelutyössä ja mahdollisten haitallisten vaikutusten lievennystoimissa. Paikallinen hyväksyntä kasvaa, jos osallisuudella koetaan olevan konkreettista vaikutusta prosessin etenemiseen. Kuvauksen perusteella asukkaiden osallistaminen on ollut lähinnä muodollista.

Kokonaisuutena asumista, elinoloja ja virkistystoimintaa koskeva vaikutusarviointi on esitetty kuitenkin selkeästi ja perustelut tuodaan julki. Positiivista on se, että eri häiriötekijät ja niiden ajallinen kesto tuodaan esiin hankkeen toteutuksen eri vaiheissa. Asumisen, elinolojen ja virkistykseen teemojen arviointitaulukko on selkeä ja arviot ovat uskottavia.

Elinkeinot

Vasaman hankealue on talousmetsäkäytössä. Alueella ja sen läheisyydessä on harjoitettu turpeennostoa, mutta kyseinen toiminta on loppunut. Hankealueen kaakkoiskulmaan on myönnetty rakennuslupa aurinkovoima-alueelle. Alueen ympäristöön kohdistuu myös malminetsintäkiinnostusta.

YVA-selostuksen elinkeinon nykytilakuvaus kuvaa kaupungin yleisiä tilastotietoja. Yhteysviranomaisen katsoo, että kuvauksen tavoite ja tarpeellisuus jää epäselväksi – kuvaus ei anna tietoa esim. paikalliseen tuulivoima-alan tai tuulivoimaklusterin nykytilasta tai potentiaalista. Hankealueen lähivaikutusalueella ei ole tunnettuja merkittäviä matkailukohteita.

YVA-selostus sisältää kuvauksia tuulivoimatuotannon talous-, työllisyys- ja verotuottovaikutuksista. Jäsennys on selkeä ja kuvauksessa tuodaan hyvin esiin, että osa taloudellisista vaikutuksista on suuntaa antavia ja hyödyn alueellisen tai paikallisen kohdentumisen arvio on ennen hankkeen toteutusta vielä spekulatiivista. Hankkeen vaikutukset metsien käyttöön tuodaan esiin pätevästi. Kaikkiaan taulukkopäätelmät hankkeen talousvaikutuksista eri vaihtoehdoissa ovat uskottavia.

Luonnonvarojen hyödyntäminen

Yhteysviranomaisen totesi YVA-suunnitelmalausunnossaan, että alustava suunnitelma maa-aineisten tarpeesta (arvio määrästä) sekä niiden hankkimisesta tulee esittää YVA-selostuksessa. YVA-selostuksessa näitä tietoja ei ole esitetty. Todetaan ainoastaan, että ”tuulipuiston rakentamisessa käytettävän maa-aineksen ottopaikat varmistuvat myöhemmässä suunnittelu-vaiheessa. Esimerkiksi tuulivoimahankealueelta on mahdollista saada maa-ainesta ja tällöin maa-ainesten ottaja hakee ottamiselle maa-aineslain mukaisen luvan kunnasta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että selostusvaiheessa olisi ollut tarpeellista tuoda tarkemmin esille tarvittavat kiviainesmäärät ja hankealueella tai sen läheisyydessä sijaitsevat maa-aineksenottoluvat jäljellä olevine ottomääri-neen, jolloin olisi myös voinut tuoda esille ottotoiminnan ympäristövaikutuk-set ja mahdollisesti tarvittavien uusien maa-aineksen ottolupien tarve.

Arviointiselostuksessa on kuvattu hankkeen vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen. Arvioinnissa on otettu huomioon tuulivoimaloiden, voima-lapaikkojen, maakaapeleiden, työskentely- ja varastoalueiden rakentami-sen, sähkönsiirtoyhteyksien kaivutöiden ja tierakentamisen vaatimien luon-nonvarojen tarve. Arvioinnissa on tarkasteltu hankkeen tarvitsemien uusiu-tuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta ja materiaalien käyt-töä.

Yhteysviranomaisen lisää, että hankkeen rakennusvaiheessa olisi hyvä tar-kastella uusiomateriaalien käyttömahdollisuutta.

Pohjavedet, maaperä

Hankealueelle ei sijoitu arvokkaita kalliomuodostumia eikä ranta- tai tuuli-kerrostumia. Hankealueelle eikä sen läheisyyteen sijoitu luokiteltuja pohja-vesialueita.

Hankealueella sulfidisedimenttien esiintymisen todetaan olevan epätoden-näköistä, mutta potentiaalisimpia kohteita ovat suoaltaiden turpeenalaiset maakerrokset, mikäli ne ovat hiesupitoisia.

Yhteysviranomaisen katsoo, että rakentamisen aikaiset vaikutukset ja riskit pohjavedelle ja maaperälle on tunnistettu. Kuten arviointiselostuksessa tuodaan esiin, tulee mahdolliset happamat sulfaattimaat ja mustaliuske huomioida rakentamissuunnittelun yhteydessä.

Pintavedet

Vasaman hankealue sijaitsee kokonaisuudessaan Pylväsojan vesimuodostuman alueella. Hankealueella ei sijaitse lampia, järviä tai jokia. Hankealueella ei esiinny vesilain mukaisia luonnontilaisia kohteita.

Yhteysviranomaisen toteaa, että Pylväsojan tila on vesienhoitosuunnitelman mukaan tyydyttävä. Merkittävät paineet, jotka heikentävät tilaa, ovat maa- ja metsätalouden hajakuormitus sekä perkauksista johtuva morfologinen muuttuneisuus ja maankäytöstä johtuva hydrologinen muuttuneisuus (valuma-alueen vedenpidätyskyvyn heikentymiseen liittyvä virtaamien äärevöityminen). Hydrologisen muuttuneisuuden ja myös kuormituksen vähentämiseksi Pylväsojan valuma-alueelle on ollut käynnissä hanke, jonka tavoitteena on parantaa valuma-alueen vedenpidätyskykyä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa hankkeesta johtuva valuntaolosuhteiden muuttuminen ja sen vaikutus yhdessä muun maankäytön kanssa Pylväsojan ekologiseen tilaan on arvioitu hyvin suurpiirteisesti perustamatta arvioita mihinkäkään konkreettiseen tai laskennalliseen arvioon. Lisäksi arviossa on jätetty huomiotta hankkeesta johtuvia valuntaan vaikuttavia tekijöitä.

Arviointiselostuksessa kriittisten alivirtaamiin ehdolliseksi ("voidaan") lieventämistoimenpiteeksi on esitetty laskeutusaltaiden jättämistä alueelle. Yhteysviranomaisen toteaa, että niiden lieventävän vaikutuksen arvioimiseksi tulisi olla tiedossa laskeutusaltaiden määrä ja mitoitus sekä hoitovastuut. Täyttyneellä laskeutusaltaalla ei ole merkitystä vedenpidätyskyvyn parantamisessa. Yhteisvaikutusten arvioinnin yhteydessä on esitetty lieventäväksi toimenpiteeksi vedenpidätyskyvyn parantamista jättämällä tarpeen mukaan myöhemmin hankealueen ja niiden alapuolisten alueiden ojat kunnostamatta ja sallimalla umpeen kasvu. Selostuksessa ei ole tarkemmin kuvattu, miten ja kenen toimesta tämä tarve määritetään ja miten useiden eri maanomistajien alueelle suuntautuvan toimenpiteen toteuttaminen varmistetaan.

Ilmasto

Arviointiselostuksessa on arvioitu hankkeen eri vaihtoehtojen toteuttamisesta syntyviä kasvihuonekaasupäästöjä ja alueen maankäytön muutosten kautta aiheutuva hiilitaseen muutosta, myös ilmastonmuutokseen sopeutuminen on tuotu aiheena esille. Tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtorakenteiden aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt on arvioitu hankkeen koko elinkaaren ajalta.

29.9.2023

Yhteysviranomaisen toteaa, että tuulivoimapuiston materiaalien aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt on arvioitu tukeutuen potentiaalisen laitetoimittajan huomattavasti alempitehoisen tuulivoimalan massa- ja päästötietoihin. Sähkönsiirron osalta tukeudutaan Fingridin tuottamiin tietoihin. Sähkön siirtolinjan osalta ei ole arvioitu kuljetusten päästöjä, mitä yhteysviranomaisen pitää puutteena.

Arviointiselostuksessa hankkeen vaikutuksia alueen hiilinieluihin ja -varastoihin on arvioitu poistuvan puuston ja muun kasvillisuuden avulla. Laskelma on huomioitu tuulivoimaloiden perustusten, nosto- ja työskentelyalueiden, sähköaseman ja sähkönsiirtorakenteiden sekä huoltoteiden alueilta poistuvan puusto.

Yhteysviranomaisen pitää puutteena, että hiilitaselaskelma ei huomioi alueen raivauksen, rakentamisen ja kunnossapidon vaikutuksia maaperän hiilitaseeseen. Hiilitaselaskelmassa olisi ollut hyvä selvittää tarkemmin hankealueen puusto ja maaperä sekä huomioida ne arvioitaessa hankkeen vaikutuksia hiilinieluihin ja -varastoihin. Hankealueen raivauksen ja metsien kunnossapidon vaikutuksia alueen hiilivarastoihin ja -nieluihin olisi ollut syytä kuvata tarkemmin ja tuoda esiin, miten alueen hiilivarastot ja -nielut palautuvat käyttövaiheen aikana ja sen jälkeen.

Hiilivarasto ja -nielulaskennan oletukset, rajaukset ja menetelmät on esitelty varsin pintapuolisesti eikä ne kuvaa sitä, miten laskenta on tehty. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiselostuksessa tulisi esittää selkeät laskentaperusteet ja -menetelmät. Ilmastovaikutusten kokonaisarvion kannalta olisi ollut suotavaa, että arvioinnissa olisi tuotu esiin kokoava tietoa eri maankäyttöluokkien pinta-alan raivaustarpeista sekä maaperän ja metsien hiilinielujen ja -varastojen vähentymisestä. Yhteysviranomaisen toteaa, että hiilivarasto ja -nielulaskelmassa on epätarkkuuksia ja puutteita, jotka aliarvioivat hankkeen vaikutukset hiilinielujen ja -varastojen menetykseen.

Arviointiselostuksessa on tuotu esiin tuulivoimalla tuotetun uusiutuvan sähkön myönteisiä vaikutuksia. Arviointiselostuksessa on tuotu esiin fossiilisten polttoaineiden päästökertoimien avulla tuulivoiman sähköntuotannon avulla saavutettavaa päästövähennystä. Huomioitavaa on, että Suomen sähköntuotantorakenne on muuttumassa hyvää vauhtia hiilidioksidineutraaliksi. Tuulivoimaloiden rakentamisella on pitkällä aikavälillä merkittäviä myönteisiä ilmastovaikutuksia, mutta tuulivoimahankkeiden toteuttamisella ei suoraan voida katsoa korvattavan päästöintensitiivistä sähköntuotantoa. Päästövähennyslaskelmissa toivotaan käytettävän Suomen keskimääräistä sähköntuotannon CO₂-päästökertointia, joka huomioi Suomen sähköntuotantorakenne-ennusteen.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen merkittävyysarviointi yliarvioi tuulivoimalla tuotetun sähkön avulla saavutettavia päästövähennyksiä.

Melu

Arviointiselostuksen mukaan suunniteltujen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, napakorkeus enintään 200 metriä, roottorin halkaisija enintään 200 metriä ja yksikköteho enintään 10 MW. Meluselvityksen mukaan tuulivoimaloiden äänenpainetasot on mallinnettu käyttäen Vestas V172- 7.2 MW -voimalaitosta. Voimalaitoksen lähtömelutaso LW, A on 106,9 dB, mikä on voimalan valmistajan antama takuuarvo, kun voimalassa käytetään ääntä vaimentavaa siipityyppiä (blades with serrated trailing edge). Äänenpainetasojen mallinnuksessa käytetyn voimalaitostyyppin V172-7,2MW roottorin halkaisija on 172 metriä ja napakorkeus 200 metriä eli voimaloiden kokonaiskorkeus on näin ollen 286 m. Koska hankkeen lähellä on suunniteltavana eri vaiheissa myös muita tuulivoimahankkeita, on nähty vaikutusten arvioinnin osalta tarkoituksenmukaisimpana tehdä melumallinnus huomioiden myös nämä muut hankkeet. Yhteisvaikutusten arvioinnissa käytetyt tuulivoimapuistojen lähtömelutasot, napakorkeudet, roottorin halkaisijat ja voimalatyyppit on esitetty meluselvityksen taulukoissa 3 (Urakkaneva), 4 (Puutionsaari), 5 (Tuomiperä), 6 (Kukonaho) ja 7 (Rahkola-Hautakangas). Arviointiselostuksen mukaan meluvaikutukset on arvioitu ympäristöministeriön antaman tuulivoimamelun mallinnusohjeen mukaisesti.

Ylivieskan kaupungin ympäristöterveydenhuolto huomauttaa lausunnossaan selostuksen maininnasta, että laskennan perusteella melun ohjearvo 40 dB eli ylity asuin- tai lomarakennusten kohdalla. Asumisterveysasetuksessa 40 dB:n toimenpideraja koskee vain asuntojen muita tiloja, kuten esimerkiksi kylpyhuonetta, saunaa tai vaatehuonetta. Asuntojen oleskeluun tai nukkumiseen tarkoitettuihin tiloihin sovelletaan 35 dB ja 30 dB toimenpiderajoja. Lausunnossa korostetaan, että melu ei saa ylittää näitä asumisterveysasetuksen toimenpiderajoja.

Yhteysviranomainen kiinnittää huomiota arviointiselostuksessa todettuun, jonka mukaan Maanmittauslaitoksen maastotietokannan mukaan hankealueelle sijoittuu kaksi vapaa-ajan loma-asunnot rakennusta, mutta nämä eivät olisi kiinteistörekisterissä. Niitä ei meluselvityksen mukaan tästä syystä ole huomioitu melumallinnuksessa häiriintyvänä kohteina. Muualla selostuksessa tuodaan esiin, että nämä Maanmittauslaitoksen rakennustietokannassa olevat loma-asunnot on merkitty virheellisesti. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa rakennusten lupa- ja käyttötarkoitustiedot on tarpeen tarkistaa.

Välke

Tuulivoimaloiden aiheuttama välkevaikutus on arvioitu WindPRO-ohjelman Shadow-moduulilla. Mallinnus on tehty vain suuremmalla vaihtoehdolle VE1. Arviointi on tehty ilman puuston vaikutusta. Arviointiselostuksen mukaan mallinnukseen on käytetty Uumajan sääaseman tietoja vuosilta 1969–1993.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan välkemallinnus olisi pitänyt tehdä molemmille vaihtoehdoille, jotta vaihtoehtoja voisi verrata. Mallinnukset olisi myös hyvä tehdä sekä ilman puustoa että puuston kanssa. Mallinnukseen olisi ollut käytössä tuoreimpia sääaseman tietoja ja lähempää hankealuetta.

Luonnon monimuotoisuus

Kasvillisuus ja arvokkaat luontotyypit

Arviointiselostuksen mukaan hankealueelle on tehty kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitysten maastotyöt 24.–27.7. ja 22.–24.8.2022, jolloin voimalapaikat käytiin kattavasti läpi. Lisäksi käytiin läpi sellaiset suunnitellut tie- ja siirtojohtolinjaukset, jotka osuivat ilmakuvien ja lähtöaineistojen perusteella potentiaalisiiin arvokkaisiin elinympäristöihin sekä esiselvityksessä esiin nousseet kohteet. Layout muuttui syyskuussa 2022, jonka jälkeen uudet voimalapaikat ja huoltotieosuudet selvitettiin ilmakuva- ja paikkatietotarkastelun perusteella. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen menetelmät ja tulokset on kuvattu yksityiskohtaisesti luontoselvitysraportissa, joka on liitteenä (liite 5b).

Hankealueen metsien todetaan olevan pääosin kuivahkoja kankaita ja kuusivaltaisia tuoreita kankaita. Hankealueella on paljon ojitettuja turvemaita, turvekankaita ja rämemuuttumia. Merkittävimmät luontoarvokokonaisuudet alueella ovat arviointiselostuksen mukaan ojittamattomat suot tai ojittamattomat osat laajemmista suokokonaisuuksista sekä yksittäiset, edustavien uhanalaisten kangasmetsäluontotyyppien kuviot, joista yhdessä havaittiin lahokaviosammalta (EN, erittäin uhanalainen).

Arviointiselostuksen mukaan tuulipuiston rakenteiden tieltä häviää tai muuttuu kasvillisuus noin 31–73 ha alalta, kaikkiaan puustoa poistetaan noin 1436 ha. Voimalapaikat ovat pääasiassa muuttuneita ympäristöjä joko ojitusten tai metsätalouden seurauksena. Kolme maastossa havaituista luontoarvokohteista (varttuneen kuivahkon kankaan kuviot 3, 4, 9) supistuvat reunaosistaan tiestön ja sähkönsiirron rakentamisen seurauksena. Vaikutukset kohteisiin arvioidaan olevan suhteellisen vähäisiä. Molemmissa

hankevaihtoehdossa sähkönsiirtoreitti sijoittuu lahokaviosammaleen välitörmään tuntumaan, mikä voi vaikuttaa lajiesiintymään kielteisesti pienilmaston muuttuessa. Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa ovat arviointiselostuksen mukaan hyvin vähäiset tai olemattomat, koska vaikutukset ovat paikallisia eikä lähimpien hankealueiden kasvillisuus edusta alueella tavanomaista poikkeavaa ympäristöä.

Yhteysviranomaisen katsoo, että kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys on pääosin asianmukaisesti tehty ja voimalapaikat riittävällä tarkkuudella selvitetty. Jonkin verran epävarmuutta tuo kuitenkin se, että selvityksessä ja selostuksessa ei ole esitetty kartalla minkälaisen lähtötietoselvitysten perusteella arvioituihin suojelullisesti arvokkaisiin luontokohteisiin maastotyöt on kohdennettu. Selkeä esitystapa olisi se, että esitetään selvitysreitit kartalla tai ympäröidä karttakuvalla maastossa selvitettyt kohteet.

Selkeä esitystapa selostuksessa olisi karttakuvan lisäksi taulukko, johon on merkitty suunniteltujen rakenteiden alueelle tai niiden läheisyyteen sijoittuvat luontokohteet, luontokohteiden ja suunniteltujen rakenteiden väliset etäisyydet, vaikutusmekanismit sekä arvioidut vaikutukset ja niiden merkittävyydet.

Ulkoisen sähkönsiirto

Ulkoisen sähkönsiirtoreitin luontotyyppit ja kasvillisuus on selvitetty ilma-kuva-, paikkatietotarkastelun ja muiden lähtötietojen perusteella. Lähtötietoihin kuului Puutionsaaren ja Tuomiperän tuulivoimalahankkeissa teetetty ympäristöselvitys (Pöyry, 2020), jonka mukaan linja-alueella sijaitsee pieni rehevä lehtolaikku Rautaperkkiössä ja lähellä tätä kohdetta myös viitasamakoille soveliaaksi arvioidut kaksi lampea.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiselostuksessa mainitun maakaapelilinja-alueella sijaitsevan rehevän lehdon tarkempi luontotyyppi, lajisto, luonnontilaisuus ja uhanalaisluokkaa ei ole selostuksessa ilmoitettu. Suurin osa lehtotyypeistä on erittäin uhanalaisia ja lehdoissa voi esiintyä suojelullisesti huomioitavaa kasvillisuutta. Tervaleppämetsät ovat luonnon-suojelulalla 64§ suojeltuja luontotyyppisiä, joihin kohdistuu heikentämis- ja hävittämiskielto.

Yhteysviranomaisen katsoo, että paikkatietoselvityksen avulla paikannettujen vanhempien, mahdollisesti suojelullisesti arvokkaiden metsäkuvioiden luontotyyppit ja lajisto olisi tullut selvittää, jotta sähkönsiirtoreitin vaikutuksia voidaan pätevästi arvioida. Yhteysviranomaisen toteaa, että joko kaavaehdotusvaiheessa tai sähkönsiirron tarkemmassa suunnitteluvaiheessa tulee selvittää sähkönsiirtoyhteyden arvokohteet ja arvioida vaikutukset niille.

29.9.2023

Arviointiselostuksen mukaan luontoon kohdistuvia vaikutuksia voidaan ehkäistä huomioimalla yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa linjauksen varrelta tunnistetut kohteet tarkemmin ja suunnittelemalla kyseisten kohteiden lähelle ratkaisut, jotka eivät vaaranna tunnistettuja luontoarvoja. Arvokkaaksi tunnistetut kohteet on poimittu Pöyry Oy:n 2020 tehdystä ympäristöselvityksestä, mutta arviointiselostuksessa ei käy ilmi, kattaako tämä lähtötietoaineisto koko suunnitellun maakaapelilinjan suunnittelulla toimenpidealueella.

Linnusto

Hankealueen pesimälinnustoselvitys on tehty kevään ja kesän 2022 aikana. Alueen pesimälinnustoa on kartoitettu maalintujen pistelaskennalla kaavailluilla kevään 2022 suunnittelutilanteen mukaisilla voimalapaikoilla sekä esiselvityksessä esiinnousseiden kohteiden (isoimmat avosuot ja vanhan metsän kohde; jatkossa Teerilahden metsä) kartoituslaskennoin. Molemmissa menetelmissä tehtiin kolme toistoa. Piste- ja kartoituslaskentoja on tehty 1.–3.5., 22.–24.5. ja 17. –18.6.2022.

Keväällä 2022 on tehty pöllökartoitus yhtenä yönä (22.3.2022) sekä kanalintujen soidinpaikkaselvitys. Päiväpetolintuja on kartoitettu linnusto- ja muiden selvitysten yhteydessä.

Arviointiselostuksen liitteenä on luontotietojen esiselvitys 2022, luontoselvitykset 2022–2023 ja lisäksi vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu liite metsästä, teerestä ja huuhekajasta.

Tuulipuiston läheisyyteen ei arviointiselostuksen mukaan sijoitu maakunnallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti arvokkaiksi luokiteltuja lintualueita. Hankealueen läheisyydessä (10 km) ei ole tiedossa suurten petolintujen pesiä. Hankealueella on yksi metson soidin ja kaksi isompaa teerien soidinkeskittymää.

Alueen arvokkaimmaksi pesimälinnustokohteeksi on tunnistettu hankealueen itäreunalla sijaitseva Teerineva. Havaitun lajiston perusteella kohteen todetaan olevan paikallisesti arvokas, mutta lähenee jo maakunnallisesti merkittäviä suolintukohteita. Muina arvokkaina lintualueina on tunnistettu Pikku Vasamaneva, Teerisuon eteläpuolinen nimetön suo, Teerilahden metsä sekä peltoalue turvetuotantoalueen eteläpuolella.

Luonnonvarakeskus Luke näkee tehdyt kanalintukartoitukset puutteellisina. Ne on kohdennettu kartta- ja ilmakuvatarkastelun ja muun tiedon perusteella sellaisille alueille, joilla soittimia saattaa olla. Metsäkanalintujen kartoituksia suunniteltaessa on Luken lausunnon mukaan hyvä tiedostaa,

että metsäkanalinnut pesivät myös tavallisessa talousmetsässä. Karkea selvitys pelkästään potentiaalisista ympäristöistä ei välttämättä kuvaa alueen metsäkanalintukantaa tarpeeksi.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen yhteydessä on laadittu asianmukaiset ja vakioiduin inventointimenetelmin toteutetut pesimälinnustoselvitykset. Yhteysviranomainen pitää selvityksiä riittävinä, mutta selvitystulosten tuominen arviointiselostukseen on osin puutteellista. Lisäksi lintulajien uhanalaisstatuksissa on virheellisiä tietoja. Vaikutusarviointi on yleispiirteisen toteavaa vailla kohteiden herkkyyteen viittaavia perusteluja. Yhteysviranomainen toteaa kuitenkin laaditun vaikutusarvioinnin pääpiirteissään kattavan arvioinneille asetetut vaatimukset suhteessa arviointikohteiden herkkyyksiin.

Muuttolinnusto

Hankkeessa ei ole laadittu muuttolinnustoselvityksiä, mutta lähialueen muissa tuulivoimahankkeissa laadittujen vastaavien selvitysten aineistoa on koottu ja sovellettu vaikutusarviointia suhteessa näihin. Arviointiselostuksessa on todettu, että hankealueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei tunneta merkittäviä muutonaikaisia kerääntymisalueita.

Yhteysviranomainen ei arviointisuunnitelmasta antamassaan lausunnossa edellyttänyt muutonseurantaa. Yhteysviranomainen katsoo, että muuttolinnustoa on selvitetty riittävällä tavalla.

Luontodirektiivin liitteen IV a ja II lajit

Liito-orava, lepakot

Hankkeessa on laadittu liito-oravaselvitys, jossa lajia ei havaittu eikä lajin esiintymistä alueella pidetä todennäköisenä. Lajiin ei siten arvioida kohdistuvan vaikutuksia.

Hankealueella on laadittu lepakkoselvitykset sekä aktiivi- että passiivimenetelmillä ja lisäksi on arvioitu havaintojen perusteella lepakoiden elinympäristöjen arvoa ja merkittävyyttä. Alueelta on todennettu yksi pohjanlepakon päiväpiilo, jota voidaan pitää luontodirektiivin tarkoittamana kohteena.

Yhteysviranomainen katsoo liito-oravan ja lepakon osalta selvitysten ja vaikutusten arviointien olevan asianmukaisesti ja riittävällä tarkkuudella tehtyjä seudun elinympäristöpotentiaali huomioiden.

Viitasammakko

Viitasammakon osalta hankkeessa ei ole laadittu lajiin kohdennettua erilliselvitystä, vaan hankkeen esiselvityksen ja maastokatselmuksen perusteella on todettu, että alueelle ei sijoitu lajille potentiaalisia elinympäristöjä ja tämän perusteella lajiin ei arvioida kohdistuvan kielteisiä vaikutuksia.

Yhteysviranomaisen katsoo, että ilmakuvatarkastelun perusteella Teerinevan ojittamattomien suo-osien rimpineva-alueet (luontoarvokohteet 1, 2) voivat olla mahdollisia viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Mikäli maastokatselmuksen perusteella rimpineva-alueita ei pidetty potentiaalisena viitasammakon elinympäristönä, niin ekologiset perustelut tälle tulee tuoda esille ja vaikutusarviointia tältä osin tarkentaa kaavaehdotusvaiheessa. Muussa tapauksessa tulee varovaisuusperiaatetta noudattaen arvioida voimalapaikkojen 1 ja 7 sekä huoltotien vaikutukset ja tarvittaessa riittävät etäisyydet viitasammakon mahdolliselle elinympäristölle Teerinevalla.

Saukko

Saukon lumijälkikartoitus on toteutettu lumijälkilaskennoilla 22.3.2022 ja touko–kesäkuussa saukko on havainnointi pesimälinnustolaskentojen yhteydessä. Vasamanojaa voidaan selvityksen perusteella pitää saukon kulkuyhteytenä, merkkejä pesimisestä tai talvireviirin olemassaolosta ei havaittu.

Yhteysviranomaisen katsoo saukon osalta selvitysten ja vaikutusten arviointien olevan asianmukaisesti ja riittävällä tarkkuudella tehtyjä.

Metsäpeura

Arviointiselostuksen mukaan aluetta ei pidetä kovin merkittävänä metsäpeuralle. Maastotöiden ohessa alueella on havaittu metsäpeura Teerinevalla.

Luonnonvarakeskus Luke toteaa lausunnossaan, että hankealueen läheisyyteen sijoittuu pannaotettujen metsäpeurojen kesäajan eli lisääntymisajan laidunalueita (luonnonvaratieto.luke.fi).

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiselostuksessa ei ole arvioitu hankkeen vaikutuksia luontodirektiivin liitteen II lajiin metsäpeuraan. Metsäpeura on levittäytymässä Suomenselältä Pohjois-Pohjanmaalle ja esiintyy myös Ylivieskan alueella. Teerinevan ojittamattomat suoalueet ovat osa elinympäristöjä, joita metsäpeura käyttää seudulla, mitä osoittaa myös

luontoselvitysten maastotöiden ohella tehty toukokuinen havainto metsäpeurasta Teerinevalla.

Susi

Vasamannevan hankealue sijoittuu Nivalan susireviirille. Suden osalta on laadittu kirjallisuustyöpohjainen raportti, joka on nimetty susiselvityksenä. Raportti koostaa Luken susikanta-arvioiden tiedot seudun susireviiristä ja sen statuksen muutoksista sekä tuo esille lainsäädännön suden osalta sekä lajin ekologiaa.

Yhteysviranomainen toteaa, että "selvityksenä" ei tule esittää raporttia, joka ei ole varsinainen selvitys, jossa olisi osoitettu ko. lajiin kohdennettuja maastoselvityksiä hankkeen vaikutusalueella sekä pyritty paikantamaan lain tarkoittamaa direktiivilajin lisääntymis- ja levähdysaluetta. Raportin nimeäminen selvityksenä on harhaanjohtavaa ja tulisi vastaavasti nimetä esimerkiksi susireviirin tilannekoosteeksi. Kuten muistakin lajeista, voidaan rekisteritietoihin, hankittuun taustatietoon sekä Luonnonvarakeskuksen kannanarvioon perustuvaa tietoa susireviiristä pitää normaalina nykytilakuvauksena ja sisällyttää se arviointiselostukseen. Liitteenä esitetty katsaus tulkittujen susireviirien tilanteesta ja alueen potentiaalista edelleen suden elinpiirinä on sinänsä asianmukaisesti laadittu ja suositeltava kooste. Yhteysviranomainen korostaa, että selvitykseksi nimeämisellä ei tule johtaa harhaan osallisia, sillä YVA on tietoa jakava menettely.

Muut suurpedot

Arviointiselostuksessa mainitaan, että maastotöiden ohessa alueella havaittiin karhun jäljet.

Viihtyisä Nivala ry tuo palautteessaan esiin, että susien lisäksi ahmojen talvisia jälkihavaintoja on ilmoitettu paikalliselle suurpetoyhdyshenkilölle ja karhun keväisiä jälkihavaintoja on myös havaittu.

Arviointiselostuksessa ei ole arvioitu vaikutuksia seudun karhukantaan tai muihin suurpetoihin (pl. susi). Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen vaikutuksia myös muihin suurpetoihin kuin suteen tulee arvioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Natura-alueet, luonnonsuojelualueet ja niitä vastaavat kohteet

Arviointiselostuksen mukaan tuulivoimapuiston hankealueella tai sen lähiympäristössä ei sijaitse Natura 2000 -alueita, luonnonsuojeluohjelmien kohteita tai tärkeitä lintualueita. Hankealuetta lähin Natura-alue on Iso

Honkaneva-Pieni Honkaneva (FI1100006, SAC), joka sijoittuu noin 8 kilometrin päähän hankealueen luoteispuolelle.

Tuulivoimapuiston hankealueen lounais- ja koillispuolella sijaitsee yksityismaiden luonnonsuojelualueet noin 600 ja 900 metrin etäisyydellä hankealueen rajasta. Tuulipuiston lähiympäristössä (alle 10 km) on kaikkiaan 12 suojelualueita (kuva 126 ja taulukko 29).

Yhteysviranomaisen lisää, että edellä mainittujen suojelualueiden lisäksi on valtiolle suojelutarkoitukseen hankittuja alueita, 970 m ja 1,8 km hankealueen rajasta lounaaseen sekä 3,8 km päässä länteen. Muutoin selvitys ja vaikutusten arvio ovat asianmukaisesti ja riittävällä tasolla tehty.

Liikenne

YVA-selostuksessa hankealueen sijainti suhteessa ympäröivään maantieverkkoon ja nykytila on kuvattu. Hankealueen lähellä olevat maantiet tienumeroineen ja liikennemäärät maanteiden osalta on esitetty kartalla. Hankkeessa parannetaan olemassa olevaa tiestöä noin 12,5–13,2 kilometrin matkalla ja uutta tietä rakennetaan noin 8,6–11,4 kilometriä vaihtoehdosta riippuen. Tuulivoimaloiden osat kuljetetaan hankealueelle alustavien suunnitelmien mukaan Kalajoen tai Kokkolan satamasta. Alustavat kuljetusreitit on esitetty kartoilla. Liikennöinti tuulivoimaloille tapahtuu olemassa olevien Hautalantien ja Vasaman metsätien sekä Saarinevan Vanhatien sekä Vapontien kautta. Kuljetusten, pl. voimalakomponenttien erikoiskuljetusten, osalta hyödynnetään todennäköisesti nopeinta ja sujuvinta reittiä valtatie 27 - seututien 800 – metsätiet. YVA-selostuksen mukaan hankealueelle vievän kuljetusreitin soveltuvuus tuulivoimaloiden komponenttien kuljettamiseen varmistetaan teiden parannustoimenpiteillä. Tuulivoimaloiden osien, tarvittavan maa-aineksen sekä muun hankkeeseen liittyvän liikenteen kuljetusreitit varmistuvat kuitenkin vasta hankkeen myöhemmissä vaiheissa.

Tuulivoima- ja aurinkopuiston vaikutuksia liikenteeseen on arvioitu YVA-selostuksen mukaan tarkastelemalla hankkeen rakentamiseen, toimintaan ja purkamiseen liittyvien kuljetusten määriä ja käytettyjä reittejä sekä vertaamalla kuljetusmääriä teiden nykyisiin liikennemääriin. Työssä on arvioitu hankkeen vaikutuksia liikennemääriin ja liikenneturvallisuuteen, sekä liikenteestä aiheutuvia välillisiä vaikutuksia, kuten melua ja vaikutuksia ilmanlaatuun. Liikenneturvallisuutta on tarkasteltu tuulivoimapuiston lähitietien osalta ottamalla huomioon liikennemäärien kasvu, tapahtuneet tiili-kenneonnettomuudet ja mahdollisesti häiriintyvät kohteet. Liikennevaikutukset on arvioitu rakentamiseen tarvittavien massojen kuljetustarpeista syntyvien liikennesuoritteiden perusteella.

29.9.2023

YVA-selostuksen mukaan tarvittavat maa-ainekset louhitaan mahdollisuuksien mukaan hankealueelta, jolloin niitä ei ole tarpeellista kuljettaa kauempaa. Mikäli alueelta saatavan maa-aineksen määrä ei ole riittävä, tuodaan sitä mahdollisimman läheltä. Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen maa-aineskuljetusten toteuttaminen hankealueelta tai sen lähistöltä käyttökohteille olisi hyvä asia sekä liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden että ekologisuuden näkökulmasta. Yhteysviranomainen huomauttaa kuitenkin, että YVA-selostuksessa olisi tullut esittää esimerkiksi kartalla mahdolliset maa-ainesten ottoapaikat ja kuljetusreitit, mikäli maa-aineksia joudutaan kuljettamaan hankealueen ulkopuolelta. Yhteysviranomainen muistuttaa, että maa-aines- ja betonikuljetuksilla on erikoiskuljetusten lisäksi merkittävä vaikutus mm. liikenneturvallisuuteen ja liikenteen sujuvuuteen hankealueen lähistöllä, jos maa-aines- ja betonikuljetukset tulevat hankealueen ulkopuolelta.

YVA-selostuksen mukaan liikenne tulee lisääntymään yhteensä rakentamisen aikana seuraavasti: VE 1 (A) 20 028 (kuljetuksia/ arkipäivä 39), VE 1 (B) 6 048 (kuljetuksia/ arkipäivä 12), VE 2 (A) 14 622 (kuljetuksia/ arkipäivä 29), VE 2 (B) 4 032 (kuljetuksia/ arkipäivä 8). Rakentamisen aikainen raskaan liikenteen muutos VE 1:ssä 10 % valtatiellä 27, 2 % valtatiellä 28, 1 % kantatiellä 56, 56 % seututiellä 800, 60 % yhdystiellä 7943 ja 14 % yhdystiellä 7830. Yhteysviranomainen toteaa, että todellisuudessa vaikutukset ovat todennäköisesti tätä suurempia rakentamisen huippujaksoina ja vastaavasti pienempiä muina aikoina.

YVA-selostuksen taulukossa 39 on esitetty tuulivoimapuiston rakentamisen aikaisen raskaan liikenteen aiheuttama prosentuaalinen muutos vuorokausiliikennemääriin hankealueen lähiympäristön teillä. Arviot ovat suuntaa antavia, koska rakentamisessa tarvittavan teräksen, betonin ja mahdollisen maa-aineksen toimituspaikat varmistuvat vasta myöhemmässä suunnitteluvaiheessa. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan liikennemäärien muutosta ei voi arvioida luotettavasti, mikäli esimerkiksi maa-aines- ja betonikuljetusten osalta kuljetusreitit eivät ole selvillä. YVA-selostuksessa olisi tullut arvioida eri reittivaihdot ns. huonoimman vaihtoehdon mukaan, mikäli selostusta laadittaessa tarkat kuljetusreitit eivät ole vielä tiedossa.

YVA-selostuksessa ei ole esitetty selvästi esimerkiksi taulukossa 37, onko hankealueelle suuntautuvien tuulivoima-alueen raskaan liikenteen kuljetusten määrässä kyse yhdensuuntaisista matkoista vai onko määrässä huomioitu myös paluukyyti. Taulukon 38 tekstistä käy sen sijaan ilmi, että vaikutusten arvioinnin pohjalle on otettu ns. pahin skenaario, jossa kaikki tarvittava maa-aines tuodaan alueen ulkopuolelta. Tämä olisi tullut tuoda selkeämmin esille itse tekstissäkin, sillä YVA-selostuksessa on esitelty erilaisia

vaihtoehtoja ja lukijalle voi helposti jäädä epäselväksi, mihin vaihtoehtoon pohjaten vaikutuksia on arvioitu.

Kahden vaihtoehtoisen erikoiskuljetusreitin varrelle sijoittuu kummallekin pieniä kyläkeskittymiä sekä nauhamaista asutusta. Seututien 800 varrella, josta suurin osa kuljetuksista oletetaan ohjautuvan, on myös haja-asutusta. Vähänkankaan koulu sijaitsee noin 700 metrin etäisyydellä seututiestä. Tiellä on alikulku koulureitin kohdalla. Yhteysviranomaisen toteaa, että molempien erikoiskuljetusreittivaihtoehtojen varrella on haja-asutusta, joten kuljetuksissa on kiinnitettävä huomiota liikenneturvallisuuteen varsinkin, koska reitillä ei ole juuri erillisiä jalankulku- ja pyöräilyväyliä. Osa kuljetusreitillä tien geometria aiheuttaa mm. näkemäpuutteita.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että YVA-menettelyn aikana tulee hankkeen liikenteeseen aiheuttamat vaikutukset selvittää huolella. YVA-selostuksessa tulee pystyä arvioimaan, millaisia vaikutuksia hankkeella voi liikenteen osalta olla enimmäkseen esimerkiksi liikennemääriin ns. maksimilanteen mukaan. Vaikutuskohteen herkkyyttä ja muutoksen suuruutta arvioitaessa epävarmuutta tuloksiin aiheuttaa yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan se, ettei YVA-selostuksessa ole tuotu esille kuljetusreittejä maa-aines- ja betonikuljetusten osalta. Tämän vuoksi hankkeen todelliset liikenteelliset vaikutukset eri maanteiden osalta jäävät epävarmoiksi. YVA-selostuksessa on viitattu useammassa kohdassa YVA-menettelyn jälkeisiin vaiheisiin tietojen tarkentumisen osalta. YVA-menettelyn aikana osa näistä asioista olisi ollut kuitenkin jo mahdollista selvittää ja huomioida vaikutuksia arvioitaessa. YVA-selostuksessa ei ole tuotu esille myöskään tarkemmin, miten kuljetukset sijoittuvat rakentamisajalle. YVA-selostusta laadittaessa tulee kiinnittää huomiota, että arvioinnista käy selvästi ilmi tarkasteltava asia. YVA-selostuksessa on viitattu kuljetusten määrän osalta sekä yhdensuuntaisiin että kahdensuuntaisiin liikennemääriin. YVA-selostuksessa tulee käyttää yhteneväistä linjaa, jotta luvut ovat vertailtavissa helpommin keskenään.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Lähimmät tuotannossa olevat tuulivoimalat sijoittuvat arviointiselostuksen mukaan noin 15 kilometrin etäisyydelle Vasamasta. Lähimmäksi sijoittuva tuulivoimahanke on mainittu Urakkanevan tuulivoimapuisto, joka sijoittuu noin kahden kilometrin etäisyydelle hankealueen eteläpuolelle. Muut tuulivoimahankkeet sähkönsiirtoineen noin 50 km etäisyydellä on listattu taulukkoon ja esitetty kartalla.

Myös Vasaman tuulivoimapuiston hankealueen läpi pohjois-eteläsuuntaisesti suunniteltu Rahkola-Hautakankaan ja Puutionsaaren tuulivoimapuistojen sähkönsiirron voimajohto sekä hankealueella suunnitteilla oleva aurinkovoimapuisto on arvioinnissa otettu huomioon.

Arviointiselostuksen loppupuolella on kappale yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden kanssa. Yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa on arvioitu jokaisen vaikutustyyppin osalta ja vaikutusten arvioinnin tulokset on esitetty havainnollisessa taulukossa. Lisäksi on arvioitu yhteisvaikutuksia aurinkovoima-alueen ja muiden hankkeiden sähkönsiirron kanssa.

Yhteisvaikutuksia maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen osiossa kerrotaan, miten yhteisvaikutustarkastelussa mukana olevat hankkeet suhteutuvat voimassa oleviin vaihemaakuntakaavoihin ja vireillä olevaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnokseen. Pohjois-Pohjanmaan liitto huomauttaa lausunnossaan, että tekstissä on todennäköisesti sekoitettu TUULI-hankkeen sijainninohjausmallin tulokset energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa osoitettuihin tv-alueisiin. Urakkanevan tuulivoimapuisto on voimassa olevien vaihemaakuntakaavojen näkökulmasta ei-seudullinen hanke, eikä sitä ole osoitettu voimassa olevissa vaihemaakuntakaavoissa tv-alueena.

Yhteysviranomainen huomauttaa, kuten Pohjois-Pohjanmaan liittokin, että vireillä oleva Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on esitetty YVA-selostuksen luvussa "*Muut hankkeet*". Oikea paikka vireillä olevan maakuntakaavan esittämiseen on luvussa "*Voimassa ja vireillä olevat kaavat ja muut maankäytön suunnitelmat*".

Sähkönsiirron vaikutukset

Hankeessa sekä puiston sisäinen että ulkoinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapelilla.

Sähkönsiirron vaikutusten arviointi sisältyy kuhunkin vaikutusosioon. Arviointiselostuksen lopussa on oma kappaleensa sähkönsiirron vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden sähkönsiirtosuunnitelmien kanssa.

Sähkönsiirrolla ei nähdä olevan vaikutuksia vähäistä enempää maisemaan ja kulttuuriympäristöön, linnustoon, luonnonvarojen hyödyntämiseen tai ilmastoon. Sähkönsiirrolla ei nähdä olevan vaikutuksia meluun, välkkelyyn, liikenteeseen, turvallisuuteen, tutka- ja viestiyhteyksiin, ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön eikä talouteen tai elinkeinoin.

Sähkönsiirrolla ei arvioida olevan yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa.

Yhteysviranomaisen toteaa, että sähkönsiirtoa on arviointiselostuksessa esitelty yleispiirteisesti ja eri lähteistä kerättyyn tietoon perustuen, mutta maakaapeloitavana esitetyn sähkönsiirtoreitin kokonaisuus ja mahdolliset huomioitavat kohteet jäävät hahmottumatta. Yhteysviranomaisen korostaa, että hanke ja siihen liittyvä sähkönsiirto liittyvät oleellisesti toisiinsa ja mikäli sähkönsiirtoyhteys on esitetty tarkasteltavaksi hankkeen YVA-menettelyssä, tulee sen selvityksiin ja vaikutusarviointeihin myös kohdentaa YVA-tasoinen tarkastelu.

Sähkönsiirrosta yhteysviranomaisen on lausunut tarpeen mukaan muiden osioiden yhteydessä.

Arvioinnin epävarmuustekijät

Vaikutusten arvioinnin epävarmuustekijöitä on käsitelty kunkin vaikutusarviointiosion yhteydessä.

Epävarmuustekijöiksi on mainittu mm. valittava voimalatyyppi, maiseman paikallinen peitteisyys, maaperä- ja pohjavesiolosuhteiden tarkkojen tietojen puuttuminen sekä pesimälinnuston lajikantojen vuosittaisvaihtelu.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan liikenteen osalta epävarmuutta tuloksiin aiheuttaa se, ettei YVA-selostuksessa ole tuotu esille maa-aines- ja betonikuljetusten kuljetusreittejä.

Lisäksi yhteysviranomaisen nostaa epävarmuustekijöinä tutkimustiedon puutteen koskien tuulivoiman vaikutuksia liittyen suteen, hirveen ja metsäpeuraan.

Vaihtoehtojen vertailun laatu ja hankkeen toteuttamiskelpoisuus

Hankkeen ympäristövaikutusten kokonaismerkittävyyttä on kuvattu yhteenvedotaulukoin jokaisen vaikutustyyppin kohdalla sekä erikseen omana lukuun. Vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty soveltuvin osin IMPERIA-hankkeessa kehitettyä arviointimallia. Vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa käytetyt kriteerit on esitetty taulukossa. Lopussa on esitetty taulukkomuodossa eri vaihtoehtojen keskeiset ympäristövaikutukset.

Kussakin osiossa on kappale vaihtoehtojen vertailu. Joissakin osioissa on sekä taulukko että sanallinen kuvailu vaihtoehtojen eroista, mutta toisissa osioissa on pelkkä taulukko tai pelkkä sanallinen kuvaus.

29.9.2023

Yhteysviranomainen katsoo, että loogisuuden ja havainnollisuuden takia olisi ollut hyvä, että kaikissa osioissa olisi ollut sekä sanallinen kuvaus että taulukko vaihtoehtojen välisistä eroista.

Arviointiselostuksessa VE 0-vaihtoehdon ilmastovaikutuksia on arvioitu merkittävydeltään kohtalaisen kielteiseksi, sillä perusteella, että hankkeen toteuttamatta jättämisestä menetetään tuulivoimapuiston elinkaaren aikainen sähköntuotanto. Vaihtoehtojen VE 1 ja VE 2 merkittävydeksi on puolestaan arvioitu suuri positiivinen vaikutus. Merkittävyyden arviointi perustuu päästövähennyslaskelmaan, jossa on käytetty fossiilisten polttoaineiden päästökerrointa. Yhteysviranomainen pitää asetelmaa harhaanjohtavana, sillä suunniteltu hanke ei automaattisesti korvaa päästöintensiivistä sähköntuotantoa. Tuulivoimalla tuotetun sähkön päästövähennyslaskelmissa tulisikin käyttää tuotannon ajankohdalle ennustettavaa keskiarvoista sähköntuotannon ominaishiilidioksidipäästökerrointa, jossa huomioidaan sähkömarkkinoiden ennustettu tuotantorakenne.

Hankealueella oleva aurinkovoima-alue on käsitelty tässä YVA-selostuksessa epäjohtonmukaisesti. Asiasta on lausuttu tarkemmin kohdassa "*Hankkeen vaihtoehdot*".

Mainituista puutteista huolimatta yhteysviranomainen katsoo, että vaihtoehtoja on vertailtu kattavasti. Erityisen hyvää on kunkin kappaleen alussa oleva taulukko vaikutusten merkittävyydestä ja eroista vaihtoehtojen välillä.

Toteuttamiskelpoisuuteen ei arviointiselostuksessa ole otettu kantaa. Hankkeen toteuttamiskelpoisuus edellyttää, että hanke on ympäristöllisesti hyväksyttävä eikä hankkeesta muodostu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia millään vaikutusarvioinnin osa-alueella. Yhteysviranomainen katsoo, että arvioinnin ja saadun palautteen perusteella hanke ja sen vaihtoehdot voidaan päätellä toteuttamiskelpoisiksi, kun arvioinnissa ja perustellussa päätelmässä edellä esitetyt lieventämiskeinot otetaan huomioon.

Lisäksi hankkeen toteuttaminen esitetyissä muodoissa edellyttää, että alue osoitetaan maakuntakaavassa.

Ehdotus toimiksi, joilla ehkäistään ja rajoitetaan haitallisia ympäristövaikutuksia

Haitallisten vaikutusten lieventämiskeinoja on käsitelty kunkin vaikutusosion yhteydessä erikseen otsikoiden. Lisäksi lieventämistoimet on listattuna tiivistelmässä. Yhteysviranomainen pitää puutteena, että lieventämistoimia ei ole esitetty omana kappaleenaan.

29.9.2023

Lieventämiskeinoina mainitaan mm. suojapuuston istuttaminen, rakentamisen ajoittaminen, lentoestevalojen suuntaaminen, muinaisjäännösten merkitseminen, voimalatyyppin valinta, välkkeen havaitsemisjärjestelmät, huomioratkaisut lintujen törmäysriskin pienentämiseksi, olemassaolevien tieverkostojen käyttö ja laskeutusaltaat.

Sähkön siirron osalta mainitaan lieventämistoimina rakennustoimien ajoittaminen yhtäaikaiseksi Rahkola-Hautakangas sekä Puutionsaaren tuulivoimahankeen voimajohtohankeen toteutuksen kanssa ja Rautaperkkiön kohdalla olevan lehtoalueen ja voimajohdon linjalla olevan viitasammakolle potentiaalisen elinalueen tunnistaminen ja huomioiminen.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että YVA-selostuksessa on tuotu esille asioita, joilla liikenteestä aiheutuvia haittoja voidaan vähentää hankkeen aikana.

Arviointiselostuksessa vesistöön kohdistuvien vaikutusten lieventämistoimenpiteenä esitetty rumpujen riittävä mitoitus ei edistä valuma-alueen vedenpidätyskyvyn parantamista. Jos toimenpiteellä edistetään kuivatusta, vaikutus on pintavesien tilan kannalta kielteinen, sillä se lisää entisestään virtaamien äärevöitymistä ja kriittisten alivirtaamien esiintymistä sekä kuorimitusta. Vesistöön liittyvistä lieventämistoimista yhteysviranomaisen lausuu myös vesistöosiossa sekä osiossa perusteltu päätelmä.

Yhteysviranomaisen pitää ehdotettuja lieventämistoimia hyvinä ja tärkeinä toteuttaa.

Yhtenä haittojen lieventämiskeinona hankkeesta vastaava voi selvittää myös mahdollisuuksia luonnonsuojelulain (9/2023) mukaisiin kompensatiotoimiin.

Ehdotus seurantaohjelmaksi

Arviointiselostuksen mukaan tuulivoimapuiston toiminnanaikaista melua voidaan tarvittaessa seurata mittauksilla, mikäli tietyltä suunnalta voimala-aluetta kantautuu asukkaiden mukaan toistuvaa häiritsevää melua. Lisäksi mainitaan, että elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten seurannaksi tuulivoimapuiston käyttöönoton jälkeen olisi hyvä tehdä seurantakysely tai haastattelu hankkeen lähiympäristön asukkaille tuulivoimapuiston koetuista vaikutuksista ja niiden merkityksistä.

Luonnonvarakeskus Luke huomauttaa, että ehdotus seurantaohjelmaksi on puutteellinen. Yhteysviranomaisen yhtyy Luken näkemykseen, että myös hankkeen vaikutuksia hankealueella havaittuihin direktiivilajeihin tulee seurata. Yhteysviranomaisen suosittelee myös linnuston seurantaa.

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä pohjautuu ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) 19 § mukaisiin vaatimuksiin arviointiselostuksen sisällöstä sekä Valtioneuvoston asetuksen ympäristövaikutusten arvioinnista (277/2017) 4 §:n 1 momentin mukaisiin kohtiin. Perusteltu päätelmä laaditaan arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta (YVAL 2 § 8. kohta).

Johtopäätökset hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista

Arviointiselostuksen johdannon mukaan ympäristövaikutusten arviointi on kohdistettu pääasiallisesti seuraaviin todennäköisesti merkittäviksi arvioituihin vaikutuksiin:

- Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön
- Vaikutukset luontoon
- Vaikutukset ihmisten elinoloihin
- Yhteisvaikutukset

Muulla arviointiselostuksessa todennäköisesti merkittäviksi vaikutuksiksi on mainittu melu- ja varjostus, maisema, ihmisten elinolot ja virkistys, suuret (erityisesti susi) ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan edellä mainittujen vaikutusten lisäksi merkittävät vaikutukset kohdentuvat luontoympäristöön kokonaisuutena (kasvillisuus, linnusto, eläimet, vesi ja ekologiset yhteydet).

Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen on arvioitu olevan maakuntakaavan vastainen. Hankkeen vaikutukset kaavoitukseen ovat siten suuria. Jatkosuunnittelussa on siten otettava huomioon maakuntakaavan yhteydessä laaditut selvitykset ja jatkopäätökset, ja hankkeiden toteuttamisen tulee olla maakuntakaavan mukaista.

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Ylivieskan Vasaman tuulivoimahankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Tuulivoimapuiston vaikutuksia arvokkaille maisema-alueille ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteille on YVA-selostuksen mukaan arvioitu merkittävyydeltään kohtalaisiksi ja Kantokylän kohdalla suureksi.

Näkymäalueanalyysin mukaan keskeisimmät yhteisvaikutukset asutussa ympäristössä kohdistuvat Kantokylän ja Kalajokilaakson alueille Ylivieskassa sekä Sarjankylä-Erkkilä alueilla Nivalassa.

Arviointiselostuksen mukaan vaikutusta ei voida pitää sellaisena, että se aiheuttaisi kohtuutonta haittaa asutukselle, vaikka alueelle näkyikin maksimitilanteessa toteutuvan mallinnuksen mukaan paikka paikoin yli 150 tuulivoimalaa. Muiden tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset maisemaan on arvioitu kohtalaisiksi.

Pohjois-Pohjanmaan liitto viittaa lausunnossaan energia- ja ilmasto-vaihe-maakuntakaavan laatimisen tueksi valmistuneeseen selvitykseen tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maisemaan. Vasaman tuulivoima-alue (tv-3, 543 Hirvineva) sijaitsee tv-1-alueiden Puutionsaari ja Rahkola-Hautakangas välittömässä läheisyydessä. Lausunnon mukaan nämä kolme aluetta yhdessä muodostavat laajan kokonaisuuden, joka ympäröi maakunnallisesti arvokasta Kantokylää. Maisemaselvityksen mukaan alueen toteuttamisesta aiheutuu suuria vaikutuksia myös valtakunnallisesti arvokkaalle Kalajokilaakson maisema-alueelle sekä paikoin myös maakunnallisesti arvokkaalle Malisjokivarren maisema-alueelle. Yhteisvaikutuksia muodostuu myös lähes jokaisessa ilmansuunnassa sijaitsevalle asutukselle.

Yhteysviranomaisen yhtyy Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemykseen, että hankkeen jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota maisemavaikutusten lieventämiseen.

Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen maisemallisten vaikutusten ja myös kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointiin jää jatkosuunnittelussa tarkentamisen tarpeita ja liittyy epävarmuutta nykyisen vaikutusarvioin perusteella. Siten jatkosuunnittelussa hankkeen toteuttamiskelpoisuutta on tarkasteltava tarkennettuihin vaikutusarviointeihin perustuen, ja huomioiden mm. maakunnallisessa suunnittelussa arvioidut eri hankkeiden yhteisvaikutukset.

Yhteisvaikutuksissa aurinkovoima-alueeseen todetaan, että aurinkovoima-alue ei muodosta maisemavaikutuksia. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että aurinkopaneelit aiheuttavat muutoksen maisemassa ja sitä kautta myös vaikutuksia ihmisten elinoloihin.

Kasvillisuus ja luontotyytit

Arviointiselostuksen mukaan selvitysten perusteella rajatuista luontokohteista kolme (varttuneen kuivahkon kankaan kuviot 3, 4 ja 9) supistuu reunaosistaan tiestön ja sähkönsiirron rakentamisen seurauksena. Vaikutukset kohteisiin on arvioitu suhteellisen vähäisiksi. Yhteisvaikutukset muiden

hankkeiden kanssa ovat arviointiselostuksen mukaan hyvin vähäiset tai olemattomat, sillä vaikutusten todetaan olevan paikallisia eikä lähimpien hankealueiden kasvillisuus edusta alueella tavanomaista poikkeavaa ympäristöä.

Yhteysviranomainen tuo esille, että selostuksessa on arvioitu hankkeen vaikutukset kolmelle luontoarvokohteelle (3, 4 ja 9). Selostuksen kuvan 113 perusteella näyttää kuitenkin siltä, että myös luontoarvokohteille 1, 2, 7 ja 8 sekä ML 11 ja 13 reuna-alueisiin tai niiden välittömään läheisyyteen suunnitellaan tuulivoimapuiston voimaloita, tiestöä tai sisäistä sähkönsiirtoa, joten myös näihin kohteisiin kohdistuvien vaikutusten merkittävyyttä tulee arvioida hankkeen jatkosuunnittelussa. Paikallisten vaikutusten lisäksi vaikutusten arvioinnissa tulee tarkastella myös välilliset vaikutukset, kuten rakentamistoiminnasta aiheuttavat hydrologiset muutokset suoalueilla sekä mahdolliset kiintoainekuormauksen aiheuttamat vaikutukset. Voimalat 1, 2, 7 ja 15 sekä huoltotiestö suunnitellaan rakennettavan ojitetuille suoalueille, jotka ovat hydrologisessa yhteydessä luonnontilaisiin ojittamattomiin suoalueisiin, joita tunnistettiin luontoselvityksessä luontoarvokohteiksi. Yhteysviranomainen tuo esille, että vaikutustenarviointi hydrologisten vaikutusten tarkastelussa jää toteamisen tasolle, eikä vaikutuksen merkittävyyttä perustella tai tuoda esille.

Yhteysviranomainen toteaa, että lahokaviosammalen osalta esiintymän läheisyyteen suunnitellun maakaapelein toteuttavan sähkönsiirtoreitin vaikutusmekanismi on asianmukaisesti tunnistettu, mutta vaikutuksen merkittävyys on jäänyt arvioimatta. Lahokaviosammal on erittäin uhanalainen, rauhoitettu sekä EU:n luontodirektiivin liitteen II laji, jonka esiintymä tulee huomioida hankesuunnittelussa. Arviointiselostuksessa on tuotu esille, että sähkönsiirtokaapelin sijaintia kasvupaikan tuntumassa tulee tarkentaa ja lieventämistoimenpiteenä esitetään lahokaviosammalen kasvupaikan säilyttämistä niin, että kasvupaikkaan ei kohdistuisi suoria vaikutuksia eikä voimakasta reunavaikutusta, joka muuttaisi pienilmastoa. Yhteysviranomainen toteaa, että nämä lieventämiskeinot tulee ottaa hankkeen jatkosuunnittelussa käyttöön esitetyllä tavalla.

Saaduissa palautteissa on nostettu esiin luonnontilaiset suot ja vanha metsä sekä pidetty vaikutusten arviointia riittämättömänä. Nivalan kaupunki esittää lausunnossaan harkittavaksi Nivalan rajan läheisyydessä olevien voimaloiden toteuttamatta jättämistä, perusteluina mainitaan mm. luonnontilaiset suot (Linttiräme, Rahkaneva, Teerineva). Yhteysviranomainen tuo esille, että seudullisesti tarkastellen suoluonnon arvot ovat luonnontilaisen kaltaisten soiden tai varttuneempien metsien osalta nykyisin vähissä ja pitää tärkeänä, että saatu palaute sekä hankkeen selvityksissä

tunnistetut kohteet otetaan hankkeen jatkosuunnittelussa huomioon ja pyritään lieventämään haitallisia vaikutuksia.

Natura-alueet ja muut luonnonsuojelualueet

Hankealuetta lähin Natura-alue on Iso Honkaneva-Pieni Honkaneva (FI1100006, SAC), joka sijoittuu noin 8 kilometrin etäisyydelle hankealueen luoteispuolelle. Arviointisuunnitelmasta annetussa lausunnossa on jo todettu, että hankkeessa ei ole tarvetta varsinaiselle Natura-arvioinneille.

Muille lähimmille suojelualueille ei ole arvioitu aiheutuvan suoria tai epäsuoria vaikutuksia riittävästä etäisyydestä johtuen. Yhteisvaikutukset suojelualueille on arvioitu vähäisiksi.

Yhteysviranomaisen pitää näitä arviointeja riittävinä, mutta toteaa, että ekologisten yhteyksien ja suojelualueverkoston osalta hankkeen sijainnin tarkastelua suhteessa näihin ei ole esitetty.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että YSA-alue Aatoksenmetsä (YSA251170) sijoittuu 30 metrin etäisyydelle olemassa olevasta sähkönsiirtoreitistä. YSA-alue ja sen rauhoitusmääräykset on otettava huomioon hankkeen sähkönsiirron tarkemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa. Kaavaehdotusvaiheessa tulee olla esitettynä mahdollinen suojelualan rauhoitussäädöksistä poikkeamisen tarve.

Linnusto

Pesimälinnusto

Arviointiselostuksessa hankkeen tärkeimmiksi rakentamis- ja käyttövaiheen aikaisiksi haittavaikutuksiksi on arvioitu huuhkajaan, metsoon ja kahlaajiin kohdistuvia häiriövaikutuksia sekä yhden paikallisesti arvokkaan linnuston elinympäristön (kuvio 5) häviämistä aurinkovoima-alueen rakentamisen myötä. Kokonaisuudessaan hankkeen käytönaikaiset vaikutukset pesimälinnustoon on arvioitu kohtalaisiksi. Samoin yhteisvaikutukset muiden tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden kanssa on arvioitu kohtalaisen kielteisiksi.

Hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä ei arvioinnin mukaan ole juurikaan eroja. Vaihtoehdossa VE1 on enemmän voimaloita, joten vaikutukset huuhkajaan, päiväpetolintuihin ja metsoon arvioidaan vaihtoehdossa VE 1 hieman suuremmiksi.

Yhteisvaikutuksista aurinkovoima-alueen kanssa todetaan, että aurinkovoiman suunnittelualueella kohdistuu kanalintujen soidinalueena pidettävään ympäristöön heikentymistä paikallisesti, mutta laajemmassa mittakaavassa

vastaavia soidinalueita hankealueelta ja hankealueen ulkopuolelta olisi todettavissa. Yhteysviranomaisen toteaa, että kanalinnuista teereen kohdistuvien elinympäristö-, törmäys- ja soidinalueiden heikentymisvaikutusten osalta hankkeen vaikutuksia ei ole tarpeen pitää kriittisinä ja merkittävinä. Metson osalta tunnistettujen soidinpaikkojen huomioiminen hankkeen rakenteiden sijoittelussa on oleellisempaa. Metson elinympäristöissä soidin-keskuksen lisäksi on tarpeen tarkastella myös lievennystoimenpiteitä eli rakentamisen ajoittamista soidinkauden ja lisääntymisajan ulkopuolelle niiden kohteiden lähialueella, jotka on tunnistettu selvityksissä merkittäviksi ja tämä tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Luonnonvarakeskus on suositellut lausunnossaan myös tornien alaosien maalaamista tummaksi, jotta erityisesti metson todettu törmäysherkyys tornirakenteisiin voitaisiin lieventää. Yhteysviranomaisen toteaa, että lajiin kohdennetut lievennystoimenpiteet on syytä ottaa käyttöön hankesuunnittelussa.

Pesimälinnustoselvitysten tulosten osalta alueella on todettu olevan huuhkajareviiri, mutta tarkemmin reviirin painopistealueista ei ole selvyyttä. Arviointiselostuksen mukaan hanke vaikuttaa vähintäänkin reviirin painopisteen siirtymisenä, mutta reviirin tyhjenemistäkään ei voida poissulkea.

Kuten arviointiselostuksessa on mainittu, huuhkajan osalta arviointi sisältää epävarmuutta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että huuhkaja on erittäin uhanalainen (EN) laji sekä EU:n lintudirektiivin liitteen I laji, joten arviointia on lajin osalta täydennettävä ennen kaavaehdotusvaihetta. Luonnon-suojelulain (9/2023) 76 §:n mukaisesti viranomaisten on otettava uhanalaiset eliölajit huomioon kaavoitusta koskevassa päätöksenteossa. Mikäli tiedon puutteessa lajiin kohdistuvien vaikutusarviointien tarkentaminen ei ole mahdollista, tulee vaihtoehtoisesti ottaa varovaisuusperiaatteella riittävä etäisyys lajille potentiaaliseen elinympäristöön.

Pesimälinnuston arvokohteiden osalta yhteysviranomaisen tuo esille, että luontokohde 4:n on todettu olevan linnustollisesti arvokas ja sen huomioiminen hankkeen vaikutusarvioinneissa ja kaavan toteutuksessa on osin puutteellinen. Kuten suoluonnon arvokohteiden, myös linnustollisesti arvokkaiksi tunnistettujen kohteiden huomioiminen hankesuunnittelussa on tärkeää seudulla, jossa luontoarvot ovat nykyisellään vähäisiä. Tämä tukee luonnon monimuotoisuuden ja biodiversiteettistrategian huomioimista sekä vastuullista hankesuunnittelua.

Muuttolinnusto

Hankealueen todetaan sijoittuvan kurkien kevät- ja syysmuuttoreittien alueelle ja hankkeella arvioidaan olevan vähäisiä kielteisiä vaikutuksia muuttolinnustoon. Hankealue sijoittuu Puutionsaaren ja Urakkanevan tuulipuistojen väliin ollen samassa linjassa kyseisten tuulipuistojen kanssa suhteessa kurkien päämuuttoreittiin. Vasamakankaan tuulipuisto ei

arviointiselostuksen mukaan levennä tai lisää estevaikutusta voimaloiden sijoittuessa suunnilleen saman levyiselle alueelle viereisten tuulipuistojen kanssa. Pohjois-eteläsuunnassa kaikkien kolmen tuulipuiston väliin todetaan jäävän avoin vyöhyke, joten myöskään tässä suunnassa tuulipuiston eivät muodosta yhtenäistä, leveää estevaikutusta. Muuttolinnustoon kohdistuvat yhteisvaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan vähäisiksi. Aurinkovoima-alueen ei arvioida aiheuttavan yhteisvaikutuksia muuttolinnustoon.

Yhteysviranomainen toteaa, että arviointia muuttolintuihin kohdistuvien vaikutusten osalta voidaan pitää oikeansuuntaisina, kun otetaan huomioon ennakkotieto lajien muuttoreiteistä ja todetuista lentokorkeuksista sekä muiden hankkeiden yhteydessä laadituista selvityksistä saadut tulokset ja niiden johtopäätökset. Yhteysviranomainen toteaa, että vaikka hankkeessa ei ole erikseen laadittu muuttolinnustonselvityksiä, voidaan muun havaintoaineiston pohjalta laadittua arviointia pitää riittävän luotettavana.

Eläimistö

Susi

Vaikutusarvioinnissa on pyritty huomioimaan Vasaman hanke ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa sekä myös aurinkovoiman tuotantoalueen aiheuttamat vaikutukset suteen. Arvioinnissa todetaan, että kantarvioon pohjautuvan tiedon perusteella susi ei olisi lisääntynyt Nivalan reviirillä viimeisten kahden vuoden aikana. Hankealueen todetaan sijoittuvan reviirin keskelle ja todetaan, että se ei kuitenkaan sijoittuisi reviirin syrjäisimmille osille, vaan lähelle maantietä. Arviointiselostuksen mukaan sudet sopeutuvat monenlaisiin olosuhteisiin ja tuulipuiston infralla ei olisi suoria kielteisiä vaikutuksia susiin. Uudet metsätiet helpottavat suden liikkumista ja saalistamista alueella, ja voimalapaikat ja metsätien lähiympäristöt tarjoavat hirville ravintoa. Yhteisvaikutukset muiden alueelle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden kanssa on arvioitu vähäisiksi, mutta todetaan myös, että Nivalan susireviirin tilannetta on syytä tarkkailla.

Luonnonvarakeskus Luke huomauttaa lausunnossaan, että vaikka susi onkin sopeutumiskykyinen laji, on se riippuvainen saaliseläimistään (erityisesti hirvi ja metsäpeura). Siten tuulivoiman vaikutukset suteen eivät ole yksin kiinni suorista vaikutuksista lajiin itseensä vaan myös vaikutuksista sen saaliseläinten käyttäytymiseen ja lisääntymismenestykseen.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankealue sijoittuu vakiintuneen reviirin alueelle, jolla ei tällä hetkellä ole todettu lisääntyvää paria, mutta tilanne voi muuttua. Erillinen, susiselvityksenä nimetty kooste sekä lajiin

kohdennettu vaikutusarvioiti eivät poissulje sitä, etteikö hankkeen rakenteita sijoittuisi direktiivilajin lisääntymis- ja levähdysalueena merkittävälle seudulle.

Yhteysviranomainen toteaa hankkeen sijoittuvan Luke:n tulkitseman ja pitkään samalle seudulle sijoittuvan reviirin keskivaiheille, mihin potentiaalisimmin sijoittuu reviirin ydinaluetta ja lisääntymiselle tärkeitä alueita.

Yhteysviranomainen toteaa, että oikeuskäytännöt huomioiden epävarmuus hankkeen vaikutuksista suhteessa direktiivilajin elinympäristön merkittäviin alueisiin on olemassa, joten kaavaehdotusvaiheessa ja rakennuslupavaiheessa on syytä päivittää ja tarkentaa tietoa Nivalan reviirin tuoreimmasta tulkinnasta ja laumastatuksesta sekä tarkentaa arviointia

Yhteysviranomainen toteaa Luken lausunnossa esittämän tavoin vaikutusten arviointiin liittyvän epävarmuutta, sillä tutkimustietoa tuulivoimahankkeiden vaikutuksista susiin ei ole vielä Suomen olosuhteissa olemassa. Yhteysviranomainen toteaa myös, että vaikutusarvioinnin on erityisesti otettava huomioon kaikki ko. reviirille sijoittuvat tuuli- ja aurinkovoimahankkeet niiden aiheuttamien yhteisvaikutusten kannalta suhteessa reviirin elinkelpoisuuteen ja reviirin ydinalueisiin. Vaikutusarviointi ei ole kattava pohjautuen pelkästään todettuun päälystettyjen teiden sijaintitietoon reviirillä ja suhteessa hankealueeseen. Kuten Luke lausunnossaan toteaa, vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat arvioitua merkittävämmäksi.

Metsäpeura, hirvieläimet

Arviointiselostuksen mukaan hankealuetta ei pidetä kovin merkittävänä metsäpeuran kannalta ja vaikutukset hirvieläimiin on arvioitu vähäisiksi.

Yhteysviranomainen toteaa, että metsäpeura lukeutuu luontodirektiivin liitteen II lajistoon ja Suomella on lajin kannasta erityisvastuu. Selostuksessa esitetylle väitteelle alueen vähäisestä merkityksestä metsäpeuralle ei ole esitetty ekologista perustetta. Yhteysviranomainen toteaa, että metsäpeuraan kohdennettua vaikutusarviointia on syytä tarkentaa perustaen arviointi saatavilla olevaan aineistoon, mm. Luken panta-aineistoon sekä lajin todettuun levittäytymiseen. Metsäpeurakannalle aiheutuvien vaikutusten arvioinnissa on hyvä hyödyntää Keski-Suomen maakuntakaavaa 2040 varten laaditussa Luken asiantuntija-arvioinnissa (Paasivaara 2022) kuvailtuja mahdollisia vaikutuksia ja lajiin sovellettavia varoetäisyyksiä.

Arvioinnin tarkennuksessa tulee myös huomioida yhteisvaikutukset, vaikutukset suojelualueiden välisiin yhteyksiin sekä vaikutukset metsäpeuran ja suurpetojen väliseen ekologiaan.

Kuten Luonnonvarakeskus Luke lausunnossaan toteaa, tällä hetkellä hirvieläimistä (kuten hirvi ja metsäpeura), ei tuulivoiman vaikutuksiin liittyviä tutkimuksia ole ja vaikutusten osalta tehty johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

Liito-orava, lepakot, viitasammakko, saukko

Liito-oravaa ei havaittu selvityksissä, eikä lajin esiintymistä alueella pidetä todennäköisenä. Lajiin ei siten arvioida kohdistuvan vaikutuksia.

Arviointiselostuksessa hankkeen vaikutukset lepakoihin arvioidaan paikallisesti kohtalaisen kielteiseksi huomioiden yksi tunnistettu kohde voimalan rakennuspaikan lähellä. Yhteysviranomainen toteaa, että todetun kielteisen vaikutuksen merkitys ja tarve lajisuojelusta poikkeamiseen on jäänyt arviointiselostuksessa käsittelemättä.

Vasamanoja on todettu saukolle potentiaalisena kulkuyhteytenä ja vaikutusarviointi toteaa, että lajiin ei kohdistu hankkeen toiminnan aikaisia vaikutuksia, vaan Vasamanoja voi jatkossakin toimia kulkuyhteytenä. Yhteysviranomainen toteaa, että mikäli hankkeen rakentamistoimista ei ole todettu aiheutuvan Vasamanojan rakenteeseen tai vedenlaatuun heikentäviä muutoksia, on saukon potentiaaliin elinympäristöihin kohdistettu vaikutusarviointi riittävää.

Viitasammakon osalta hankkeessa ei ole laadittu lajiin kohdennettua erilliselvitystä, vaan hankkeen esiselvityksen ja maastokatselmuksen perusteella on todettu, että alueelle ei sijoitu lajille potentiaalisia elinympäristöjä ja tämän perusteella lajiin ei arvioida kohdistuvan kielteisiä vaikutuksia.

Yhteysviranomainen katsoo, että ilmakuvatarkastelun perusteella Teerinevan ojittamattomien suo-osien rimpineva-alueet (luontoarvokohteet 1, 2) voivat olla mahdollisia viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Mikäli maastokatselmuksen perusteella rimpineva-alueita ei pidetty potentiaalisena viitasammakon elinympäristönä, niin ekologiset perustelut tälle tulee tuoda esille ja vaikutusarviointia tältä osin tarkentaa kaavaehdotusvaiheessa. Muussa tapauksessa tulee varovaisuusperiaatetta noudattaen arvioida voimalapaikkojen 1 ja 7 sekä huoltotien vaikutukset ja tarvittaessa riittävät etäisyydet viitasammakon mahdolliselle elinympäristölle Teerinevalla.

29.9.2023

Lähtötietoaineiston mukaan sähkönsiirtoreitillä sijaitsevilla lammissa esiintyvän luontodirektiivin liitteen IV(a) tiukasti suojellun viitasammakon elinympäristön heikentäminen tai hävittäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisesti kielletty, mikä on huomioitava tarkemmassa maakaapelin linjauksen suunnittelussa ja rakentamistöiden toteuttamisessa.

Pintavedet

Arviointiselostuksessa todetaan, ettei hankkeella ole pintavesiin toiminnan aikaista vaikutusta.

Yhteysviranomaisen pitää arviota vääränä. Kaikki valuntaolosuhteisiin vaikuttavat tekijät: metsän poistuma, huonosti vettä läpäisemättömän pinnan lisääntyminen (voimalakentät, tiet) sekä tiestön ja tuulivoimaloiden kuivatusjärjestelyt vaikuttavat valuntaolosuhteisiin pysyvästi.

Arviointiselostuksessa esitetyn perusteella on mahdoton luotettavasti arvioida, vaikuttaako hanke kriittisten alivirtaamien kestoon (ja kuormituksen lisääntymiseen) siinä määrin, että se voisi yhdessä muun maankäytön ja muiden valuma-alueelle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden kanssa vaarantaa Pylväsojan hyvän tilan saavuttamista.

Arviointiselostuksessa kriittisten alivirtaamiin ehdolliseksi ("voidaan") lieventämistoimenpiteeksi on esitetty laskeutusaltaiden jättämistä alueelle. Jotta niiden lieventävää vaikutusta olisi mahdollista arvioida, tulisi olla tiedossa laskeutusaltaiden määrä ja mitoitus sekä hoitovastuut. Täyttyneellä laskeutusaltaalla ei ole merkitystä vedenpidätyskyvyn parantamisessa.

Yhteisvaikutusten arvioinnin yhteydessä on esitetty lieventäväksi toimenpiteeksi vedenpidätyskyvyn parantamista jättämällä tarpeen mukaan myöhemmin hankealueen ja niiden alapuolisten alueiden ojat kunnostamatta ja sallimalla umpeen kasvu. Selostuksessa ei ole tarkemmin kuvattu, miten ja kenen toimesta tämä tarve määritetään ja miten useiden eri maanomistajien alueelle suuntautuvan toimenpiteen toteutuminen varmistetaan.

Arviointiselostuksessa lieventämistoimenpiteenä esitetty rumpujen riittävä mitoitus ei edistä valuma-alueen vedenpidätyskyvyn parantamista. Jos toimenpiteellä edistetään kuivatusta, vaikutus on pintavesien tilan kannalta kielteinen, sillä se lisää entisestään virtaamien äärevöitymistä ja kriittisten alivirtaamien esiintymistä sekä kuormitusta.

Vesienhoitolain 23 §:n mukaan uusi hanke saa vain monien ehtojen täyttyessä vaarantaa hyvän tilan saavuttamista. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan kaavaselistuksessa tulisi esittää konkreettiset lieventämistoimenpiteiden suunnitelmat, joilla luotettavasti varmistetaan, ettei hanke

yhdessä muiden hankkeiden ja maankäytön kanssa vaaranna Pylväsojan tilatavoitteen saavuttamista. Vesienhallinnan tehokkaita toimenpiteitä on esitetty mm. sivuilla <https://wwf.fi/app/uploads/9/1/t/j8o7uc7hdkbefow-jfe9vsr/vesienhallinta.pdf>

Arviointiselostuksessa on esitetty, että lieventämistoimenpiteenä rumpujen suunnittelussa huomioidaan vesieliöiden vapaa liikkuvuus. Rumpurakenteiden suunnittelussa ja toteutuksessa on syytä hyödyntää olemassa olevia tietoa, esimerkiksi metsäkeskuksen sivuilta ”<https://www.metsakeskus.fi/fi/hankkeet/rumpuesteet-pois>” löytyvää ohjetta.

Ihmisten elinolot, viihtyvyys ja virkistyskäyttö

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen rakentamisvaiheessa liikennevaikutukset aiheuttavat merkittävimmät vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Tuotantovaiheessa tuulivoimapuiston vaikutukset elinoloihin ja viihtyvyyteen todetaan liittyvän pääosin maisema- ja meluvaikutuksiin hankkealueella tai sen läheisyydessä liikuttaessa.

Asukaskyselyn tulosten mukaan vastaajat arvioivat tuulivoimapuiston merkittävimmiksi kielteisiksi tekijöiksi vaikutukset muuttuvaan maisemaan, meluun, luonnonläheisyyteen ja rauhallisuuteen, linnustoon ja muuhun eläimistöön, metsästysmahdollisuuksiin sekä lähialueen virkistyskäyttöön.

Hankkeen vaikutukset virkistyskäyttöön arvioidaan merkittävyydeltään kohtalaisiksi.

Hankkeen vaikutukset metsästykseseen arvioidaan merkittävyydeltään kohtalaisiksi rakentamisvaiheessa, mutta ajan kuluessa niiden oletetaan muuttuvan vähäisiksi, kun lajisto sopeutuu muuttuneeseen ympäristöön voimaloiden osalta.

YVA-selostuksessa todetaan, että ”*Hanke herättää jonkin verran ristiriitoja, yleistä huolta ja toiveita (esim. s. 316 ja 318)*”. Yhteysviranomaisen toteaa väitteen lieväksi eikä tehty asukaskysely tue päätelmää. Huomattava osa vastaajista kokee muutoksen lähiympäristössään ja voimaloiden lähivaikutusalueella negatiivisesti (vrt. kuva 158).

Yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa ihmisten elinoloihin on arvioitu kohtalaisiksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan yhteisvaikutukset ihmisten elinoloihin voisi luokitella suuriksi. Esimerkiksi Kantokylän ympärille voi rakentua voimaloita kolmeen eri ilmansuuntaan, joten vaikutukset ihmisten elinoloihin maisemavaikutusten, luontokokemuksen ja virkistyskäytön kautta voivat muodostua suuriksi. Palautteissa on oltu huolissaan yhteisvaikutuksista ja korostettu asuinviihtyvyyden säilymistä.

29.9.2023

Asukaskyselyyn saatiin vastauksia vain 50 kpl ja saadun palautteen mukaan tiedottaminen on ollut puutteellista. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä tiedottamista, osallistamista ja saadun palautteen huomioon ottamista hankkeen jatkosuunnittelussa.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa on arvioitu kohtalaisiksi maiseman ja kulttuurivaikutusten, melun ja välkkeen ja ihmisten elinolojen osalta, muiden osioiden osalta vaikutukset on arvioitu vähäisiksi. Positiiviksi yhteisvaikutuksiksi on arvioitu ilmastovaikutukset (suuri vaikutus) ja talous ja elinkeinot (kohtalainen vaikutus).

Yhteisvaikutuksia on arvioitu myös hankealueella olevan aurinkovoima-alueen kanssa sekä muiden hankkeiden sähkönsiirtosuunnitelmien kanssa.

Yhteysviranomaisen on lausunut yhteisvaikutuksista mm. maiseman, linnuston, ekologisten yhteyksien ja ihmisten elinolojen yhteydessä.

Yhteysviranomaisen korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee edelleen pyrkiä yhteistyöhön seudun muiden tuulivoimahankkeiden kesken. Alueelle on muodostumassa merkittävä tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden kokonaisuus sähkönsiirtoineen. Suunnittelussa tulisi taata luonnon monimonimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien säilyminen sekä mahdollistaa viihtyisän elinympäristön säilyminen muodostamalla enintään kohtuullisia haittoja asutukselle ja yleiselle viihtyvyydelle.

Yhteysviranomaisen huomiot muista vaikutuksista

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon kokonaisuutena se, mitä tässä perustellussa päätelmässä on lausuttu arviointiselostuksen riittävydestä ja laadusta. Seuraavissa luvuissa on yksittäisiä huomioita ja tarkennuksia, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa ja lupakäsittelyissä.

Liikenne

Suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastointiin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Hankkeen aiheuttaman liikenteen vaikutukset tiestön ja siltojen kantavuuteen tulee jatkosuunnittelussa arvioida sekä määrittää mahdolliset rakentamis-, vahvistamis- ja parantamistarpeet sekä mahdolliset liittymien ja kaarteiden leventämistarpeet. Parantamistarpeiden arvioinnissa on huomioitava hankealueen sisäisen tiestön lisäksi aluetta ympäröivä, kuljetuksiin käytettävä tiestö sekä

erikoiskuljetusten käyttämät reitit. Mikäli maanteiden osalta rakenteiden vahvistamiselle tai liittymien parantamistoimille todetaan tarvetta, niiden suunnitteluun ja niihin liittyvien suunnitelmien käsittelyyn tulee varata riittävästi aikaa. Jos rakenteiden vahvistamiselle, liittymien tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella yhdessä niistä vastaavien viranomaistahojen (ELY-keskus tai Väylävirasto) kanssa. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Kuljetusreittejä suunniteltaessa kannattaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta tiedustella mahdollisten kuljetusreitillä olevien maanteiden parantamishankkeiden (kuten silta- ja päällystystyöt sekä muut parantamistoimet ja investointikohteet) aikatauluja.

YVA-selostuksessa ei ole esitetty arvioita tiestön vaurioitumisesta ja korjaustarpeista, tai esitetty toimenpiteitä mahdollisten vaurioiden korjaamiseksi ja kulujen korvaamiseksi. Yhteysviranomaisen näkee tärkeänä kuitenkin YVA-selostuksessa olevan maininnan, että tuulivoima-alueen rakentamiseen liittyvät kuljetukset saattavat edellyttää tiestön vahvistamista ja parantamista myös hankealueen ulkopuolella, ja tarvittavat toimenpiteet selvitetään hyvissä ajoin ennen kuljetusten aloittamista ja niistä sovitaan tienpitäjän kanssa. Yhteysviranomaisen huomauttaakin, että kuljetusreitillä olevien siltojen, rumpujen ja teiden kantavuudet sekä alikulkujen korkeudet tulee tarkistaa erikoiskuljetusten takia jatkosuunnittelun yhteydessä. Samassa yhteydessä tulee huomioida suurten erikoiskuljetusten reitit. Tarvittavat toimenpiteet selvitetään hyvissä ajoin ennen kuljetusten aloittamista ja niistä sovitaan tienpitäjän kanssa. Kuljetusten ajoittuminen kelirikkoaikaan vaikuttaa merkittävästi tieverkon vahvistustarpeeseen.

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeessa on syytä laatia erillinen liikenteellinen saavutettavuusselvitys hyvissä ajoin ennen hankkeen rakentamista. Selvitys auttaa tunnistamaan tuulivoimapuiston rakentamiseen liittyvien kuljetusten vuoksi mahdollisesti tarvittavat muutostarpeet maantieverkolla sekä niiden toteuttamisen aikataulullisesti riittävän ajoissa. Selvityksen yhteydessä tulee tarkastella myös liikennejärjestelyjen ja kuljetusten osalta tarvittavia lupia. Hanketoimijan tulee olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueeseen ennen saavutettavuusselvityksen laatimiseen ryhtymistä. Yhteysviranomaisen näkee tärkeänä, että jatkosuunnittelussa hankkeen kuljetuksia suunniteltaessa huomioidaan kuljetusreittien varrella oleva asutus, ja pyritään minimoimaan kuljetuksista aiheutuvat haitat (mm. liikenneturvallisuuden, pölyn, melun ja värinän osalta) tienvarren asukkaiden ja muiden tienkäyttäjien näkökulmasta.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että tuulivoimaloiden sijoittelussa suhteessa liikenneväyliin huomioidaan Väyläviraston Tuulivoimalaohje (Liikenneviraston julkaisu 8/2012). Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys tiestä on voimalan kokonaiskorkeus (torni+lapa) + suoja-alue maantien keskeltä lukien. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liittojen laatima liikennekäytävyysselvitys Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueen tuulivoimahankkeiden liikenteellisen saavutettavuuden näkökulmasta on valmistunut. Selvitys löytyy mm. Kainuun liiton sivuilta: <https://kainuunliitto.fi/liikennekäytävyysselvitys-valmistui-kainuun-ja-pohjois-pohjanmaan-maakuntakaavoituksessa-tarkastelluille-tuulivoima-alueille/>. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen johdolla laadittu Tuulivoimarakentaminen tienpitäjän näkökulmasta -selvitys on myös valmistunut ja löytyy: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-398-121-8>. Molempien selvitysten tulokset tulee huomioida hankkeen kuljetuksia suunniteltaessa.

Suunnittelussa tulee huomioida sähkösiirtoreitin ja voimajohdon osalta Väyläviraston ”Sähkö- ja telejohdot ja maantiet” -ohje (Liikenneviraston ohjeita 3/2018). Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle. Kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään.

Hankealuetta lähin lentoasema on Kokkola-Pietarsaari noin 90 km hankealueesta lounaaseen. Lähimmät lentopaikat eli valvomattomat pienlento-kentät sijaitsevat Ylivieskassa (etäisyys noin 10 km), Haapavedellä (noin 40 km) ja Kannuksessa (noin 40 km). Hankealue ei sijoitu ilmaliikenteen korkeusrajoitusalueille (Fintraffic 2023).

Hanketoimijan tulee pyytää ilmaliikennepalvelujen tarjoaja Fintraffic Lenonvarmistus Oy:ltä lentoestelausunto hankkeen vaikutuksista lentoliikenteen turvallisuudelle. Mikäli lentoestelausunnossa todetaan, ettei esteellä ole vaikutusta lentoturvallisuuteen, esteen pystyttäjän ei tarvitse hakea Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta lentoestelupaa. Muussa tapauksessa lupa tulee hakea.

Ympäristöönnettomuudet ja riskit

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen lausunnon liitteenä on ohje tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen sekä Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston ohje aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisuudesta.

Yhteysviranomaisen kehottaa ottaa huomioon mainitut ohjeet.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Pohjois-Pohjanmaan museon lausunnon mukaan muinaisjäännösten osalta ympäristövaikutusten arviointi on niukkaa ja vaikutusten arviointia tulee täydentää.

Yhteysviranomaisen katsoo, että jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto kokonaisuudessaan. Muinaisjäännöskohteet tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa niin, että niiden alueelle tai välittömään läheisyyteen ei osoiteta rakentamista. Jos kohde sijoittuu rakentamistoimenpiteiden lähelle, tulee se merkitä rakennusvaiheessa maastoon.

Melu ja välke

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee varmistaa melumallinnustarkastelun perustuvan ympäristöministeriön ohjeen (2/2014) mukaisesti melupäästön ylärajatarkasteluun. Laskennassa tulee käyttää suunnitellun/rakennettavan tai sitä ääniteknisesti vastaavan tai melupäästöltään suuremman voimalan lähtötietoja. Laskennan lähtöarvona tulee käyttää melupäästön (äänitehotaso) takuuarvoa eli laitevalmistajan takaamaa voimalan äänitehotasoa (emissio) voimalan tuottaessa enimmäissähkötehon. Mikäli suunniteltujen Urakkanevan, Puutionsaaren, Tuomiperän, Kukonahon tai Rahkola-Hautakankaan tuulipuistojen voimaloiden paikat muuttuvat tai voimalatyypit ovat nyt laaditussa meluselvityksessä käytettyjä lähtömelutasoja suurempia, on yhteismeluvaikutusten arviointi tarpeen päivittää tarvittavilta osin.

Myös välkemallinnukset tulee tehdä uudestaan, jos valittujen voimalatyyppien ominaisuudet eroavat suuresti mallinnuksessa käytetyistä tai suunnitelmiin tulee muita oleellisia muutoksia.

HANKKEEN JATKOKÄSITTELYSSÄ HUOMIOITAVAA

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian viereille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulu-
nut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaissa on lisäksi tarkemmat säännökset arvioinnin huomioon ottamisesta.

PERUSTELLUN PÄÄTELMÄN TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmänsä hankkeesta vastaavalle. Lisäksi perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi lausunnon tai mielipiteen esittäneille tahoille (mikäli sähköpostiosoite on tiedossa).

Yhteismenettelyssä kaavoittava kunta (Ylivieskan kaupunki) toimittaa saadut lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa:

www.ymparisto.fi/vasamantuulivoimaYVA.

Kuulutus perustellusta päätelmästä pidetään nähtävillä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa

www.ely-keskus.fi/kuulutukset/pohjois-pohjanmaa.

SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 11 000 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritetty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

Laskun lähettäminen

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (1357/2022) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2023.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Heli Kinnunen ja ratkaissut johtaja Jonas Liimatta.

Yhteysviranomaisen perustellun päätelmän valmisteluun ovat osallistuneet Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa seuraavat henkilöt:

ylitarkastaja, FT Kimmo Aronsuu
ylitarkastaja, FM Maria Ekholm-Peltonen
alueidenkäytönasiantuntija, arkkitehti Touko Linjama
ilmasto- ja kiertotalousasiantuntija, DI Sanna Moilanen
ylitarkastaja, FM Antje Neumann
liikennejärjestelmäasiantuntija, FM (suunnittelumaantiede) Minna Nikula
asiantuntija, HTL (aluetiede) Jarkko Pietilä
ylitarkastaja, FM, Minna Takalo
ylitarkastaja, TkL Heli Törttö

Liitteet	Lausunnot ja mielipiteet Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (vain hankevastaava)
Jakelu	Hankkeesta vastaava
Tiedoksi	Lausunnon antajat Mielipiteen esittäjät

Tämä asiakirja POPELY/3454/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/3454/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Liimatta Jonas 29.09.2023 14:17

Esittelijä Kinnunen Heli 29.09.2023 14:16